

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

BLAŽENKA ŠPAN

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**DRUŽBENO ODGOVORNO POROČANJE PODJETJA TELEKOM
SLOVENIJE, D.D. (2006 – 2010)**

Ljubljana, september 2011

BLAŽENKA ŠPAN

IZJAVA

Študent/ka Blaženka Špan izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom mag. Darjane Vidic, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DRUŽBENA ODGOVORNOST IN POROČANJE O DRUŽBENI ODGOVORNOSTI	2
1.1 PREDSTAVITEV DRUŽBENE ODGOVORNOSTI.....	2
1.2 PREDSTAVITEV POROČANJA O DRUŽBENI ODGOVORNOSTI	3
2 SMERNICE GRI.....	5
2.1 PREDSTAVITEV SMERNIC GRI.....	5
2.2 SESTAVA SMERNIC GRI	6
2.2.1 <i>Načela poročanja</i>	6
2.2.1.1 Načela, ki določajo vsebino poročila.....	6
2.2.1.2 Načela, ki zagotavljajo kakovost poročanja	7
2.2.2 <i>Standardna razkritja</i>	7
2.2.2.1 Strategija in profil.....	7
2.2.2.2 Pristop posloводства k družbeni odgovornosti	8
2.2.2.3 Kazalniki družbene odgovornosti	8
3 DRUŽBENO ODGOVORNO POROČANJE V PODJETJU TELEKOM SLOVENIJE.....	10
3.1 PREDSTAVITEV PODJETJA TELEKOM SLOVENIJE	10
3.2 ANALIZA DRUŽBENO ODGOVORNEGA POROČANJA PO SMERNICAH GRI.....	10
3.2.1 <i>Strategija in profil podjetja</i>	10
3.2.1.1 Strategija podjetja.....	10
3.2.1.2 Profil podjetja	11
3.2.2 <i>Pristop posloводства k družbeni odgovornosti</i>	12
3.2.2.1 Način in namen poročanja.....	12
3.2.2.2 Vodenje podjetja, pobude in članstvo v združenjih ter vključevanje interesnih skupin.....	12
3.2.3 <i>Kazalniki družbene odgovornosti</i>	13
3.2.3.1 Ekonomski kazalniki	13
3.2.3.2 Okoljski kazalniki	14
3.2.3.3 Socialni kazalniki.....	16
SKLEP.....	22
LITERATURA IN VIRI	24
PRILOGE	

UVOD

Različni avtorji imajo različne trditve glede pojava družbene odgovornosti. Nekateri trdijo, da se je pojavila v začetku prejšnjega stoletja, drugi so mnenja, da se je pojavila v sredini prejšnjega stoletja. Spet tretji so njen začetek postavili že v srednji vek. Navkljub različnim mnenjem o njenem začetku pa je družbena odgovornost danes ena izmed osrednjih tem, s katero se sooča globalni svet (Vrana, 2006, str. 1), njen pomen pa strmo narašča. Gre predvsem za to, da podjetje ne deluje izolirano, ampak so v njegovo delovanje tako ali drugače vpletene različne interesne skupine, zato mora podjetje upoštevati tudi njihove cilje in pričakovanja. Te interesne skupine so zaposleni, kupci, lokalne skupnosti in druge skupine, katerih zahteve zagovarjajo tudi številne institucije. Zaradi tega je upoštevanje etičnih vrednot ter spoštovanje ljudi, skupnosti in naravnega okolja še kako pomembno. Namen družbeno odgovornega obnašanja podjetij je tako upoštevati druge, prispevati k reševanju okoljske problematike in k splošni blaginji.

Dobro je, da podjetja o svoji družbeni odgovornosti tudi poročajo. S poročanjem lahko veliko prispevajo k večanju svoje dodane vrednosti, saj se večja ugled podjetja in zanimanje zanj, v zadnjem času pa to narekujejo tudi vladne organizacije. Prav zaradi pomembnosti poročanja o družbeni odgovornosti so se razvili številni standardi, priporočila in smernice poročanja, ki usmerjajo podjetja k boljšemu poročanju o družbeni odgovornosti. Med njimi so najbolj uveljavljene globalne smernice o trajnostnem poročanju (angl. *Global reporting Initiative Guidelines* – v nadaljevanju smernice GRI). Te je z letom 2009 začelo uporabljati tudi podjetje Telekom Slovenije, d.d. (v nadaljevanju Telekom Slovenije).

Namen diplomskega dela je analizirati trajnostna poročila podjetja Telekom Slovenije za obdobje od leta 2006 do 2010 s ciljem ugotoviti razvoj poročanja podjetja. Ugotoviti hočem tudi, ali se je poročanje po uvedbi smernic GRI bistveno razlikuje od poročanja pred njihovo uvedbo. Kot osnovo za analizo trajnostnih poročil podjetja Telekom Slovenije od leta 2006 do 2010 sem uporabila smernice GRI.

Diplomsko delo je sestavljeno iz treh poglavij. Prva dva poglavja sta krajša in predstavljata teoretični del diplomskega dela, tretje poglavje pa empirični del. Za uvodom sta v prvem poglavju predstavljena družbena odgovornost in poročanje o družbeni odgovornosti, drugo poglavje pa se nanaša na smernice GRI in njihovo sestavo. Kot sem že omenila je tretje poglavje empiričnega značaja in se nanaša na analizo poročanja o družbeni odgovornosti podjetja Telekom Slovenije. V začetku poglavja je kratka predstavitev podjetja Telekom Slovenije, v nadaljevanju poglavja pa je analiza poročanja po smernicah GRI.

Na koncu diplomskega dela sledijo še sklep, seznam uporabljene literature in virov ter priloge s sestavo Skupine Telekom Slovenije in tabelami poročanja po posameznih kazalnikih družbene odgovornosti po smernicah GRI v obdobju 2006 do 2010 v podjetju.

1 DRUŽBENA ODGOVORNOST IN POROČANJE O DRUŽBENI ODGOVORNOSTI

1.1 Predstavitev družbene odgovornosti

Velika podjetja imajo v današnjem času pomembno vlogo in je v njihovo delovanje vpletenih veliko ljudi. Medtem ko je cilj malih podjetij predvsem omogočanje življenjskega stila lastnika, je določanje cilja velikega podjetja veliko bolj kompleksna zadeva, saj morajo le ta svoje cilje prilagoditi različnim interesnim skupinam. Poznamo dve delitvi interesnih skupin: primarne in sekundarne interesne skupine ter notranje in zunanje interesne skupine. **Primarne interesne skupine** predstavljajo vse neposredne povezave, ki so nujne za izvajanje osnovnega poslanstva podjetja. To so zaposleni, lastniki, kupci, dobavitelji, konkurenti, prodajalci in posojilodajalci. **Sekundarne interesne skupine** pa so druge družbene skupine, ki izrazijo interes ali zaskrbljenost zaradi delovanja podjetja. Te so: lokalne skupnosti, družbeni aktivisti, mediji, poslovno-interesne skupine (npr. Gospodarska zbornica), tuje vlade, domače vlade in javnost (Jaklič, 2009, str. 42 – 43). Interesne skupine se lahko delijo še na notranje in zunanje. **Notranje interesne skupine** so vodstvo podjetja, strokovnjaki in drugi ključni kadri ter preostali zaposleni, **zunanje interesne skupine** pa so lastniki, kupci, dobavitelji, upniki, institucije finančnega trga, država in drugi (Bergant et al., 2001, str. 4).

Berk, Lončarski in Zajc (2007, str. 6) so mnenja, da so lastniki ključne osebe podjetja, saj zagotovijo lastniški kapital, potreben za ustanovitev podjetja in nosijo s tem največje tveganje. Zaradi tega je za njih najbolj ustrezen cilj velikega podjetja oz. delniške družbe maksimiranje tržne vrednosti delnice. Kljub temu pa imajo različne interesne skupine različne cilje in pričakovanja, katere podpirajo tudi različne institucije, zato ne gre zanemariti tudi njih. Poleg tega je vse bolj aktualna in pomembna tudi skrb za okolje. Vse to sili podjetje, da razmišlja širše in svoje cilje obenem usmeri tudi v družbeno odgovornost. Pomembno je namreč, da podjetje ni v sporu z okoljem in da poskrbi za blaginjo ljudi.

Družbeno odgovornost lahko predstavimo štiridimenzionalno (Jaklič, 2009, str. 46 – 48):

1. **Ekonomska odgovornost:** je prva in najbolj pomembna odgovornost podjetja in je s strani družbe zahtevana. Podjetje naj proizvaja proizvode in storitve, ki jih družba potrebuje in je za njih pripravljena plačati določeno ceno.
2. **Zakonska odgovornost:** tudi ta je zahtevana s strani družbe in pomeni, da naj se podjetje drži zakonov in regulativ.
3. **Etična odgovornost:** gre se za aktivnosti in prakso, ki jo družba zagovarja oz. pričakuje, čeprav le ta ni zapisana v zakonih. Manj težav z okoljem bodo imela tista podjetja, ki bodo prostovoljno in vnaprej sposobna ugotoviti družbene spremembe, interese in pričakovanja in v skladu s tem ne glede na zakon tudi ravnati.
4. **Filantropska odgovornost:** Pri tem gre za humanitarne in dobrodelne akcije podjetja in so popolnoma prostovoljne. S strani družbe je filantropska odgovornost zaželeno, vendar podjetje ne sprejema kot neetično, če ne deluje humanitarno.

Družbena odgovornost je tako predstavljena kot piramida, v kateri je ekonomska odgovornost podjetja najpomembnejša in je postavljena najnižje, na vrh pa je postavljena prostovoljna filantropska odgovornost podjetja. Carrol in Buchholtz tako družbeno odgovornost definirata kot ekonomska, pravna, etična in človekoljubna pričakovanja, ki jih ima družba o podjetju v določenem trenutku (Barnett, 2005, str. 137).

Na ravni Evropske Unije (v nadaljevanju EU) je družbena odgovornost definirana kot koncept, pri katerem podjetja vključujejo skrb za družbene in okoljske probleme v svoje poslovanje ter sodelovanje z interesnimi skupinami na prostovoljni ravni (Commission of the European Communities, 2001, str. 6). Aktivno vlogo k spodbujanju družbene odgovornosti je s svojo podporo različnih pobud prevzela Evropska komisija, ki jo vidi kot eden od načinov dviga konkurenčnosti (Družbeno odgovorno podjetništvo, 2011), saj je z njo možno krepiti konkurenčni položaj posameznih podjetij, lokalnih in regionalnih skupnosti ter tudi držav in navsezadnje EU. Leta 2001 je Evropska komisija izdala tudi Zeleno knjigo, dokument, ki zadeva različne razsežnosti družbene odgovornosti in je tudi najpomembnejši pri spodbujanju in usmerjanju podjetij k družbeno odgovornemu ravnanju. V zadnjem času smo bili priča tudi premikom v standardizaciji pojmovanja družbeno odgovornih praks, saj se je pojavilo in uveljavilo kar nekaj standardov in smernic družbene odgovornosti (Žaucer Šefman, 2007). Med najpomembnejši so Social Accountability (SA8000), Accountability 1000 (AA1000), Načela UN Global Compact, ISO 26000, smernice GRI in smernice OECD (Kaker, 2010).

Slovenska podjetja družbeno odgovornost v splošnem še vedno razumejo kot eno izmed področij človekoljubnih in donatorskih dejavnosti. Vendar se ta ne kaže zgolj s tem, ampak so pomembni tudi drugi vidiki le te. Malo je namreč še tistih podjetij, ki za doseganje svojega poslovnega uspeha ravna tako, da upoštevajo etične vrednote, spoštujejo ljudi, skupnost in naravno okolje. V Sloveniji se je razvilo tako nekaj ustanov, ki se ukvarjajo s spodbujanjem družbene odgovornosti, kot so Institut za razvoj družbene odgovornosti, Center razvoja družbenih virov, Institut Evkilib, ki izdaja certifikat Družini prijazno podjetje, in druge ustanove. Slovensko društvo za odnose z javnostmi in Institut za razvoj družbene odgovornosti pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije razpisujeta tudi nagrado za družbeno odgovornost – Horus¹. Podporni partnerji so številne znane ustanove, kot so Ameriška gospodarska zbornica, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, časopisno podjetje Delo in drugi. Poslanstvo te nagrade je, da krepí zavedanje o pomenu družbene odgovornosti za nas vse in promovira primere dobre prakse v javnosti ter tako spodbuja podjetja k bolj odgovornemu in učinkovitemu poslovanju (Horus, 2011).

1.2 Predstavitev poročanja o družbeni odgovornosti

Za podjetje ni pomembno samo to, da je družbeno odgovorno, ampak mora o svoji družbeni odgovornosti tudi poročati, saj s tem vzpostavi komunikacijo z interesnimi skupinami. Gre za

¹ V letu 2010 je nagrado v kategoriji majhnih podjetij prejelo podjetje Abbott Laboratories d.o.o., v kategoriji velikih podjetij pa UniCredit Banka Slovenija d.o.o (Nagrajenci, 2011).

učinkovit način komuniciranja o izvajanju aktivnosti na področju ekonomske, socialne in okoljske strategije, kar prinese koristi za podjetje, saj se s tem povečuje ugled in posledično zaupanje različnih interesnih skupin. Poročanje o družbeni odgovornosti je korak k bolj etičnemu ravnanju podjetja, saj je podjetje z družbeno odgovornostjo, še posebej pa z njenim poročanjem, na nek način prisiljeno delovati v skladu z javnim dobrim, torej ne samo legalnim, ampak tudi legitimnim. Širi se tudi naklonjenost interesnih skupin do bolj preglednega poročanja podjetij svojim širšim skupnostim, kar podjetja dodatno sili k bolj družbeno odgovornemu obnašanju (Vrana, 2006, str. 6). Čeprav še vedno spada med prostovoljna poročila in med prostovoljna razkritja v letnem poročilu, tako postaja poročanje o družbeni odgovornosti vedno bolj samoumevno predvsem za velika podjetja, ki imajo velik vpliv na okolje in širšo družbo. V nekaterih državah je spodbujeno tudi s strani vladnih organizacij, v nekaterih državah pa je že celo obvezno. Francija je bila prva članica EU, ki je leta 2001 uvedla obvezno trajnostno poročanje za vsa podjetja, ki kotirajo na borzi (Žaucer Šefman, 2007).

Poročanje o družbeni odgovornosti pomeni torej komuniciranje podjetja o svoji družbeni odgovornosti z interesnimi skupinami. Podjetja lahko z interesnimi skupinami komunicirajo na različne načine. Svoj koncept družbene odgovornosti lahko predstavijo na svoji spletni strani, v letnih poročilih, posebnih poročilih, kot je okoljevarstveno poročilo, in tudi preko medijev². Osebnostno se mi zdi najboljši način poročanja letno poročilo, saj je najbolj redna komunikacija z interesnimi skupinami (vsako leto) in vsebuje običajno vse vidike družbene odgovornosti, torej ekonomskega, okoljskega in socialnega. Čeprav so razkritja o družbeni odgovornosti še vedno prostovoljna, jih prav zaradi pomena družbene odgovornosti vsebuje že vsako letno poročilo. Najboljša letna poročila so tista, iz katerih je razvidno, da se v podjetju posvečajo vprašanju, kako preplesti družbeno odgovornost s poslovno strategijo podjetja in načinom doseganja ciljev podjetja (Slapničar, 2008). V zadnjem času je družbena odgovornost pogostokrat predstavljena v posebnem delu letnega poročila, trajnostnem poročilu.

Obstajata dve skupini motivov za poročanje podjetij o družbeni odgovornosti in sicer vrednostna skupina motivov in oportunistična skupina motivov (Avberšek et al., 2005, str. 10).

Vrednostna skupina motivov izhaja iz temeljnih vrednot podjetij, o katerih želi podjetje seznaniti druga podjetja in svoje porabnike, ter s tem prispevati k povečevanju družbene odgovornosti podjetij. Poročanje za takšna podjetja pomeni nekakšno nadzorno funkcijo, s

² Zavarovalnica Triglav, d.d., na primer, že vrsto let preko televizijskega oglasa oglašuje, da pelje več kot 3000 otrok v Planico (Kristan, 2009), družba Petrol, d.d. pa je bila pobudnik družbene odgovorne akcije »Daruj energijo za življenje«, ki se je izvajala v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije in Zavodom za transfuzijsko medicino. Akcijo je preko televizijskih in radijskih oglasov, obcestnih in tiskanih plakatov ter drugih medijev oglaševala oglaševalska agencija Studio Marketing JWT (Daruj energijo za življenje, 2011).

pomočjo katere nenehno preverjajo in zagotavljajo, da je njihovo delovanje v skladu z deklariranimi vrednotami.

Oportunistična skupina motivov obsega zelo različne motive, skupno pa jim je, da poročanje o družbeni odgovornosti podjetju prinaša koristi kot so:

- Povečanje ugleda podjetja v lokalni, regionalni ali drugi skupnosti
- Pridobivanje in zadrževanje najboljših kadrov
- Druge koristi

Zaradi različnih standardov družbene odgovornosti, ki niso enovitni, prihaja do težav pri določanju in interpretaciji vsebin v poročilih o družbeni odgovornosti, vendar se stanje počasi izboljšuje (Avberšek et al., 2005, str. 11). V prejšnjem podpoglavju omenjeni standardi in smernice družbene odgovornosti se nanašajo tudi na poročanje, vendar se večina le teh nanaša samo na določen vidik družbene odgovornosti. Vsekakor so najbolj obsežen in uveljavljen standard družbeno odgovornega poročanja smernice GRI, ki obravnavajo vse tri vidike družbene odgovornosti. Zaradi neenotnosti poročanja o družbeni odgovornosti se pojavljajo tudi predlogi in zahteve po verificiranju oz. revidiranju poročil o družbeni odgovornosti, saj naj bi to prispevalo k večji kredibilnosti teh poročil (Avberšek et al., 2005, str. 11).

2 SMERNICE GRI

2.1 Predstavitev smernic GRI

Na čelu bostonske neprofitne organizacije Koalicije za okoljsko odgovorne ekonomije (angl. *Coalition for Environmentally Responsible Economies* – CERES) je projektni oddelek GRI v sodelovanju s Programom Združenih narodov za okolje (angl. *United Nations Environment Programme* – UNEP) leta 1997 začel razvijati smernice, katerih namen je bilo razviti poročanje o ekonomski, okoljski in socialni uspešnosti korporacij, vlad in nevladnih organizacij. Pri tem projektu so aktivno sodelovale tudi različne korporacije, nevladne organizacije, računovodske organizacije, poslovna združenja in drugi udeleženci po svetu (What is GRI, 2011), tako da je bila leta 2000 izdana prva verzija smernic GRI. GRI je od leta 2002 samostojna organizacija s sedežem v Amsterdamu in je istega leta izdala drugo verzijo smernic G2, leta 2006 pa še tretjo verzijo smernic G3. Prav letošnje leto, natančneje 23. marca 2011, je bila izdana najnovejša verzija smernic GRI G3.1³ (The G3.1 Guidelines, 2011). Ta ni bistveno drugačna od prejšnje verzije, ampak gre le za nadgradnjo le te. Pri nekaterih vidikih družbene odgovornosti so tako dodani novi kazalniki, nekatere zadeve pa so razložene bolj podrobneje.

Smernice GRI so najbolj obsežne in najbolj uveljavljene smernice družbeno odgovornega poročanja. Venomer se nadgrajujejo in izpopolnjujejo, zato menim, da si organizacija GRI in

³ V letu 2013 GRI načrtuje izdajo četrte verzije smernic, G4. Prav te smernice naj bi bile najbolj obsežne in popoln standard družbeno odgovornega poročanja (G4 Developments, 2011).

njeni strokovnjaki zelo prizadevajo za čim bolj kakovostno poročanje podjetij o družbeni odgovornosti. So najbolj razširjene in število podjetij, ki za osnovo poročanja o družbeni odgovornosti uporabljajo smernice GRI, se iz leta v leto povečuje. Na to kaže sam trend njihove uporabe pri trajnostnem poročanju, ki strmo narašča. V letu 1999 so v registru GRI beležili 11 trajnostnih poročil podjetij, izdelanih po smernicah GRI, leta 2000 jih je bilo 373, v letu 2010 pa že kar 1.843. Med njimi je bilo tudi letno poročilo podjetja Telekom Slovenije iz leta 2009, kot prvo iz Slovenije. Iz skoraj nepomembnega koncepta so se razvile v prevladujoč standard trajnostnega poročanja v zadnjih desetih letih (Sustainability Reporting 10 Years On, 2007, str. 1). Razvile so se skozi procese, kjer so skušali doseči soglasje skozi dialoge med interesnimi skupinami podjetij, kot so združenje investorjev, delovna sila, civilna družba in drugi. Namenjene so vsem organizacijam ne glede na velikost, sektor in lokacijo. Torej od majhnih podjetnikov do tistih z razširjenim in geografsko razpršenim delovanjem (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 3). Dostopne so vsakomur na spletni strani GRI in so na voljo v 25-ih jezikih.

2.2 Sestava smernic GRI

V grobem so smernice GRI sestavljene iz načel poročanja, ki določajo kako poročati, in iz standardnih razkritij, ki določajo kaj poročati (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 3).

2.2.1 Načela poročanja

Načela poročanja zagotavljajo kakovost poročenih informacij in določajo meje poročanja. Pomagajo doseči transparentnost poročanja o družbeni odgovornosti, ki se kaže v popolnem razkritju informacij, ki predstavljajo podlago za odločanje interesnih skupin. Prav transparentnost je po smernicah GRI glavni cilj poročanja (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 6). Načela se delijo na načela, ki določajo vsebino poročila, in načela, ki določajo kakovost poročanja.

2.2.1.1 Načela, ki določajo vsebino poročila

Nanašajo se na odločitve, kaj vključiti v poročilo o družbeni odgovornosti. Ta načela so (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 8 – 12):

- **bistvenost oz. materialnost:** podjetje naj poroča o ekonomskih, okoljskih in socialnih vplivih na oceno in odločitve interesnih skupin,
- **vključitev interesnih skupin:** podjetje mora identificirati svoje interesne skupine in v poročilu razložiti, kako odgovarja na njihova pričakovanja in interese,
- **trajnostni okvir:** poročilo mora predstavljati delovanje in uspešnost podjetja v zvezi s trajnostnim razvojem oz. družbeno odgovornostjo,
- **celovitost:** poročanje o bistvenih temah in kazalnikih mora odsevati pomembne ekonomske, okoljske in socialne vplive podjetja ter interesnim skupinam omogočiti, da lahko ocenijo uspešnost delovanja organizacije v obdobju poročanja.

2.2.1.2 Načela, ki zagotavljajo kakovost poročanja

Ta načela so bistvena za transparentnost poročila. Informacije so kakovostne, kadar interesnim skupinam omogočajo, da ocenjujejo ravnanje podjetja v zvezi z družbeno odgovornostjo in se na podlagi teh odločajo. Teh načel je šest (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 13 – 17):

- **ravnotežje:** poročilo mora vsebovati tako pozitivne kot tudi negativne vplive podjetja,
- **primerljivost:** informacije v poročilu morajo biti predstavljene tako, da jih lahko interesne skupine primerjajo z informacijami iz prejšnjih let in informacijami drugih podjetij,
- **natančnost:** informacije v poročilu morajo biti zadosti izčrpne, da lahko interesne skupine ocenijo družbeno odgovornost podjetja,
- **pravočasnost:** uporabnost informacij se kaže v tudi tem, da so interesnim skupinam na voljo takrat, ko jih potrebujejo za svoje odločitve,
- **jasnost:** informacije v poročilu morajo biti dosegljive in razumljive vsem interesnim skupinam,
- **zanesljivost:** informacije, vsebovane v poročilu morajo biti podprte tudi s strani notranjih kontrol in pregledane s strani ljudi, ki niso sodelovali pri njegovem ustvarjanju.

2.2.2 Standardna razkritja

Ta del smernic določa, kaj naj trajnostno poročilo vsebuje. Podjetja morajo razkriti podatke o strategiji in profilu podjetja, pristopu posloводства k družbeni odgovornosti in kazalnikih družbene odgovornosti, ki se delijo na ekonomske, okoljske in socialne. Na koncu trajnostnega poročila morajo podjetja navesti tudi raven uporabe smernic GRI. To bralcem razkrije obseg razkritij podjetja po smernicah GRI v poročilu, pripravljavcem poročil pa omogoča vizijo oz. pot za postopno razširitev uporabe razkritij po smernicah GRI v prihodnje. Glede na to, ali so podjetja začetniki ali izkušeni poročevalci po smernicah GRI, obstajajo tri ravni uporabe smernic GRI in sicer C, B in A, kjer je C najnižja, A pa najvišja raven. Če je trajnostno poročilo tudi zunanje pregledano, pridobi še znak + (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 5). Na ravni C morajo podjetja v poročilu razkriti 10 kazalnikov po smernicah GRI, na ravni B 20, na ravni A pa mora poročilo vsebovati vse temeljne oz. obvezne kazalnike po smernicah GRI (Application Levels, 2011).

2.2.2.1 Strategija in profil

Strategija izhaja iz vizije in poslanstva ter se kaže v dolgoročnih in srednjeročnih ciljih in postopkih za doseg nekega cilja. Sestavljena mora biti jedrnato in mora razkrivati pomen vključevanja družbene odgovornosti v poslovno strategijo. Predstaviti mora ključne vplive na interesne skupine ter tveganja in priložnosti trajnostnega razvoja. Glede razkritij profila podjetja mora poročilo vsebovati vse najpomembnejše podatke, kot so ime podjetja, blagovne znamke, izdelki in storitve, organizacijska struktura, sedež podjetja, število držav, v katerih

podjetje deluje, pravna oblika podjetja, trgi, na katerih podjetje deluje, število zaposlenih, prihodki od prodaje in celotni kapital. Podjetje mora poročati tudi o pomembnih spremembah skozi leto poročanja in o prejetih nagradah v letu poročanja (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 20 – 21).

2.2.2.2 Pristop posloводства k družbeni odgovornosti

Dobro bi bilo, da bi podjetja upoštevala vse interesne skupine ter izpolnjevala njihove zahteve in pričakovanja. Vendar so že zaradi omejenosti dobrin primorana k izbiri med alternativami. Zmanjševanje onesnaževanja okolja, na primer, koristi v obliki čistejšega okolja in boljšega zdravja ljudi, po drugi strani pa zvišuje stroške in znižuje dohodke lastnikov podjetij, delavcev in kupcev (Domadenik & Prašnikar, 2007, str. 18), zato je nemogoče, da bi podjetja upoštevala vsa pričakovanja vseh interesnih skupin. Vsekakor pa naj podjetja delujejo tako, da ne bodo v sporu z okoljem (Jaklič, 2009, str. 45). Po smernicah GRI mora podjetje v poročilih razkriti, kako vpliva na interesne skupine, in definirati pomembna tveganja in priložnosti v zvezi z družbeno odgovornim ravnanjem. Trajnostno poročilo mora vsebovati tudi način, namen in omejitve poročanja ter informacije o odgovornih ljudeh za pregled in sprejem politike podjetja v zvezi z družbeno odgovornostjo. Po smernicah GRI morajo podjetja razkriti še upoštevanje zakonov in predpisov tako na nacionalni kot na mednarodni ravni, zaveze k zunanjim pobudam ter članstva v združenjih (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 21 – 25).

2.2.2.3 Kazalniki družbene odgovornosti⁴

Gre za kazalnike ekonomskih, okoljskih in socialnih kategorij, socialni pa se delijo še naprej v štiri skupine. Pri vsaki kategoriji družbene odgovornosti morajo podjetja po smernicah GRI razkriti pristop posloводства k reševanju problematike vsake kategorije in uspešnost delovanja podjetja, prikazano z ustreznimi temeljnimi oz. obveznimi in dodatnimi kazalniki. Obvezni kazalniki so mišljeni kot bistveni za vsa podjetja, medtem ko so dodatni kazalniki relevantni samo za nekatera podjetja (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 24).

Ekonomski kazalniki: gre za vplive organizacije na ekonomsko stanje njenih interesnih skupin in na ekonomski sistem na lokalni, nacionalni in globalni ravni (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 25). Smernice GRI narekujejo kazalnike glede gospodarske uspešnosti in prisotnosti na trgu (to so neposredni kazalniki) in posredne ekonomske kazalnike.

Okoljski kazalniki se nanašajo na vplive organizacije na živo in neživo naravo (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 27). Razdeljeni so v naslednje skupine: materiali, energija, voda, biološka raznolikost, emisije, odplake in odpadki, okoljska

⁴ Smernice GRI narekujejo razkritje kazalnikov in kazalcev družbene odgovornosti. V diplomskem delu omenjeni kazalniki družbene odgovornosti se nanašajo tako na kazalnike kot tudi na kazalce družbene odgovornosti.

odgovornost povezana s proizvodi in storitvami, upoštevanje predpisov, transport in splošni kazalniki.

Socialni kazalniki so razdeljeni na odgovornost do zaposlenih, odgovornost do človekovih pravic, odgovornost do družbenega okolja in na odgovornost, povezano s proizvodi in storitvami.

- **Odgovornost, povezana z zaposlenimi:** ti kazalniki se nanašajo na zaposlene, na delovne odnose in dobre pogoje pri delu oz. dostojno delo. Razdeljeni v naslednje skupine: zaposlitev, odnosi posloводства z zaposlenimi, varstvo in zdravje pri delu, izobraževanje in usposabljanje, raznolikost in zagotavljanje enakih možnosti za napredovanje ter enaka plačila za ženske in moške.
- **Odgovornost, povezana s človekovimi pravicami:** obstaja globalno soglasje, da morajo organizacije spoštovati človekove pravice. Pri tem morajo upoštevati Splošno deklaracijo človekovih pravic (angl. *Universal Declaration of Human Rights*) iz leta 1948, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah (angl. *The International Covenant on Civil and Political Rights*) iz leta 1966 in Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (angl. *The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*) iz leta 1966. Poleg glavnih treh aktov pa obstaja še več kot 80 drugih aktov (Sustainability Reporting Guidelines, 2011, str. 32). Ta odgovornost vsebuje naslednje aspekte: upoštevanje človekovih pravic pri naložbah in nabavah podjetja, nediskriminacijo, svobodo združevanja in pogajanja o kolektivni pogodbi, preprečevanje otroškega in prisilnega dela, varnostne prakse, pravice domačinov in upoštevanje predpisov v zvezi s človekovimi pravicami.
- **Odgovornost, povezana z družbenim okoljem:** vidiki družbene odgovornosti, povezane z družbenim okoljem, zadevajo lokalne skupnosti, korupcijo, javno politiko, varstvo konkurence in upoštevanje predpisov.
- **Odgovornost, povezana s proizvodi in storitvami:** ti kazalniki se nanašajo na proizvode in storitve poročevalskega podjetja, ki vplivajo na potrošnike ter na njihovo zdravje in varnost. Vidiki te kategorije družbene odgovornosti so zdravje in varnost potrošnika, obvestila in označbe na izdelkih in storitvah, trženjsko komuniciranje, zasebnost potrošnika in upoštevanje predpisov.

3 DRUŽBENO ODGOVORNO POROČANJE V PODJETJU TELEKOM SLOVENIJE

3.1 Predstavitev podjetja Telekom Slovenije

Podjetje Telekom Slovenije d.d. je nastalo leta 1995, ko se je takratno podjetje PPT Slovenije razdelilo na Pošto Slovenije in Telekom Slovenije (Zgodovina, 2011). Skozi čas se je širilo, kupovalo deleže v drugih družbah in ustanavljalo hčerinske družbe, tako da je Skupino Telekom Slovenije na dan 31. 12. 2010 sestavljala matična družba Telekom Slovenije d.d., 14 hčerinskih družb, v kateri ima večinski delež oziroma 100 % lastništvo, in 10 njihovih odvisnih družb. Celotna struktura odvisnih družb z deležem lastništva je predstavljena v prilogi 1. Danes podjetje deluje na slovenskem, hrvaškem, bosanskem, albanskem, makedonskem in kosovskem trgu ter na Gibraltarju. Največji lastnik podjetja Telekom Slovenije je s 52,54 % Republika Slovenija, s 14,25 % ji sledi Slovenska odškodninska družba in s 10,17 % individualni delničarji. Deluje predvsem na področjih telekomunikacij in gradnje telekomunikacijskih mrež, obdelave podatkov ter projektiranja in tehničnega svetovanja. Je vodilni ponudnik na trgu za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (v nadaljevanju IKT trgu). Skupno so na dan 31. 12. 2010 v vseh družbah Skupine Telekom Slovenije doma in v tujini zabeležili 4.841 zaposlenih. 1. aprila 2011 sta se hčerinski družbi Planet 9, d.o.o in Najdi, informacijske storitve, d.o.o združili v družbo Najdi, informacijske storitve, d.o.o., 1. julija istega leta pa je družba Telekom Slovenije, d.d. pripojila svojo največjo hčerinsko družbo Mobitel, d.d. (Zgodovina, 2011)⁵.

3.2 Analiza družbeno odgovornega poročanja po smernicah GRI

3.2.1 Strategija in profil podjetja

3.2.1.1 Strategija podjetja

Podjetje mora že v samem poslanstvu razkriti koristi njegovega delovanja za interesne skupine. Podjetje Telekom Slovenije je v letu 2010 spremenilo poslanstvo. Iz poslanstva pred spremembo leta 2010 je bilo zaznati, da upoštevajo uporabnike in njihovo zadovoljstvo, zaposlene, partnerje in lastnike. V novem poslanstvu je omenjena samo korist za uporabnike njihovih storitev, vendar so k poslanstvu in viziji dodali še t.i. vrednote podjetja, kjer je upoštevanje nekaterih interesnih skupin, ki je bilo prej v poslanstvu, zdaj predstavljeno v okviru vrednot. To je zadovoljstvo kupcev in uporabnikov, kot novost pa je njihova vrednota tudi odgovornost do slovenske družbe in okolja ter partnerjev in lastnikov.

V trajnostnem poročilu iz leta 2006 je strategija v zvezi z družbeno odgovornostjo pomanjkljivo razkrita, saj je predstavljenih le nekaj ciljev na tem področju. Takrat je bilo v teku pridobivanje okoljskega certifikata ISO 14001 in so zato razkrili okoljske cilje, ki naj bi

⁵ Diplomsko delo se nanaša na poročanje podjetja do leta 2010, zato sprememb po tem letu nisem upoštevala.

jih dosegli s pridobitvijo tega certifikata, v poslovnem poročilu pa sem zasledila, da spreminjajo kulturo podjetja, ki bo usmerjena bolj na potrošnike (Telekom Slovenije, 2006, str. 36). V letu 2007 so na koncu trajnostnega poročila na kratko razkrili načrte za trajnostni razvoj v prihodnjem letu, kjer so dosledno upoštevali vse interesne skupine. V naslednjih trajnostnih poročilih so že na začetku trajnostnega poročila kvantitativno opredelili ključne cilje za posamezne kategorije družbene odgovornosti, v nadaljevanju poročila pa so podrobneje predstavljene tudi aktivnosti za doseganje ciljev na omenjenem področju. Na začetku trajnostnih poročilih za leto 2009 in 2010 je vsebovano še pismo predsednika uprave, kjer je predstavljena politika trajnostnega razvoja. V poročilu iz leta 2010 pa je predstavljen tudi nov strateški razvoj glede družbene odgovornosti za obdobje 2011 – 2015.

Poročanje o strategiji se je iz leta v leto nadgrajevalo, saj so mu posvečali vedno več pozornosti. Začeli so kvantificirati cilje, in spremljati uresničevanje zastavljenih ciljev. Prikazovanje spremljanja uresničevanja strategije je podjetje z uveljavitvijo smernic GRI začelo prikazovati na celovit, uravnotežen in jasen način. Bralec dobi tako jasno sliko tega, kaj je podjetje doseglo in kaj ni. Poleg tega je na začetku trajnostnega poročila z uvedbo smernic dodana tudi izjava predsednika uprave o pomenu trajnostnega razvoja za podjetje, ki zajema razkritja o priložnostih in tveganjih družbeno odgovornega ravnanja za podjetje.

3.2.1.2 Profil podjetja

Profil podjetja je predstavljen v uvodu letnega poročila, z uvedbo smernic GRI v letu 2009 in 2010 pa je v kratkem obsegu predstavljen tudi v trajnostnem poročilu. Od leta 2007 naprej so v letnem poročilu podrobneje predstavljeni predstavniki uprave in nadzornega sveta. Začeli so poročati tudi o blagovnih znamkah (v nadaljevanju BZ) Skupine Telekom Slovenije, kjer so za vsako BZ pregledno predstavljene storitve in produkti. Podjetje je v obdobju od 2006 do 2010 kupovalo deleže drugih družb in se širilo na tuje trge, o čemer so tudi poročali in v letnih poročilih od leta 2008 naprej pričeli prikazovati tudi delovanje družbe na zemljevidu Jugovzhodne Evrope.

Po smernicah GRI morajo podjetja poročati tudi o prejetih nagradah in priznanjih v zvezi z družbeno odgovornostjo, ki so jih prejela v letu poročanja. V letnem poročilu iz leta 2006 tega nisem zasledila. V letu 2007 pa je takratni predsednik uprave v svojem pismu razkril, da so tržni uspehi, zadovoljstvo uporabnikov in prepoznavnost prinesla podjetju prestižna naziva Superbrand in Trusted Brand (Telekom Slovenije, 2007, str. 16). V letu 2009 se je poleg že omenjenih nagrad družba Teledat, d.o.o. uvrstila med 101 najboljšega zaposlovalca v izboru Zlata nit 2009, družbi Telekom Slovenije, d.d. in Mobitel d.d. pa sta prejeli priznanje Delodajalec 2009 (Telekom Slovenije, 2009, str. 88). V letu 2010 so poročali o prejetju velikega števila nagrad, med njimi tudi prejetje nagrade za Najboljše trajnostno poročilo za leto 2009 v tekmovanju za Najboljše letno poročilo časnika Finance (Telekom Slovenije, 2010, str. 75).

3.2.2 Pristop posloводства k družbeni odgovornosti

Letna poročila že v samih nagovorih predsednika uprave razkrivajo obstoj vrednot v podjetju, ki niso usmerjene le v poslovanje, ampak tudi v družbeno in okoljsko odgovornost ter na zadovoljstvo uporabnika. Vse to smatrajo kot eden izmed temeljev uspešnosti in prodornosti skupine. Skozi obdobje se je podjetje zelo razvijalo v konceptu družbene odgovornosti in se potegovalo za pridobitev raznih certifikatov s področja družbene odgovornosti.

3.2.2.1 Način in namen poročanja

V trajnostnih poročilih iz leta 2009 in 2010, kjer so kot osnovo za poročanje uporabili smernice GRI, so razkrili tudi način in namen poročanja. Razkrili so, da gre v obeh trajnostnih poročilih za poročanje o trajnostnem razvoju oz. o napredku na področju trajnostnega razvoja za Skupino Telekom Slovenije in za matično družbo Telekom Slovenije, d.d.. Poročanje pa se nanaša na obdobje predhodnega koledarskega leta. Glede vsebine in omejitev poročanja so razkrili, da so v obeh poročilih bistveni podatki in vsebine, ki temeljijo na smernicah GRI G3, ki so jih pripravili strokovnjaki iz različnih področij, ki so zadolženi za pripravo letnega in trajnostnega poročila. Omejitev poročanja pa je v letu 2009 predstavljala razširitev skupine na makedonski trg v drugi polovici leta, zaradi česar niso mogli tako hitro uveljaviti vseh obstoječih vodil trajnostnega poročanja (Telekom Slovenije, 2009, str. 87).

3.2.2.2 Vodenje podjetja, pobude in članstvo v združenjih ter vključevanje interesnih skupin

Podatki o vodenju podjetja so razkriti v uvodu letnega poročila. V letu 2009 in 2010 pa so o tem poročali tudi v trajnostnem poročilu. V teh trajnostnih poročilih so razkrili tudi, da glede vodenja podjetja upoštevajo priporočila EU in Načela korporativnega upravljanja Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. *Organisation for Economic Cooperation and Development* – OECD). Podjetje Telekom Slovenije je član raznih združenj in je skozi obdobje analize pridobivalo certifikate, povezane z družbeno odgovornostjo. V poročilih 2009 in 2010 je razkrilo, da je vključeno v družbene, okoljske in gospodarske pobude (npr. certifikat Družini prijazno podjetje, ISO 14001), poleg tega pa so družbe Skupine Telekom Slovenije članice gospodarskih zbornic v posameznih državah in raznih strokovnih združenj.

Odgovornost do posameznih interesnih skupin je podjetje podrobneje razkrilo v posameznih sklopih trajnostnega poročila, delničarji pa so obravnavani v uvodu letnega poročila. V trajnostnih poročilih 2009 in 2010 so na začetku poročila poročali o pomembnosti vključevanja interesnih skupin, saj se zavedajo pomembnosti stika in dobrih odnosov z interesnimi skupinami na njihovo dejavnost. V zadnjih dveh trajnostih poročilih so razkrili tudi, kako z interesnimi skupinami neposredno komunicirajo, kar poročila iz prejšnjih let vsebujejo v poslovnem poročilu.

3.2.3 Kazalniki družbene odgovornosti

3.2.3.1 Ekonomski kazalniki

- **Neposredni ekonomski kazalniki**

Gospodarska uspešnost

Razkritje nekaterih podatkov o gospodarski uspešnosti narekujejo že Mednarodni standardi računovodskega poročanja, zato so prisotni v vseh letnih poročilih in sicer v poslovnem oz. računovodskem poročilu. Podatki, kot so prihodki, sredstva za plačila zaposlenim, izplačilo dividend, sredstva za sponzorstva in donacije, so bili v letnih poročilih 2009 in 2010 objavljeni tudi v okviru trajnostnega poročila.

Prisotnost na trgu

Podjetje je vodilni ponudnik na IKT trgu in da veliko na zadovoljstvo uporabnika. Svoje storitve nadgrajuje v smislu kakovosti, saj prevladuje mnenje, da se tako ohranja konkurenčnost in tržni delež. Skozi to 5-letno obdobje se je širilo na nove trge in razvijalo nove tehnologije.

V trajnostnih poročilih so dobavitelje začeli obravnavati v letu 2007. Poudarjali so, da je pri izbiri dobaviteljev pomembna ekološka ustreznost izbranih materialov in okoljsko zavedanje dobavitelja. Pri tej kategoriji ne poročajo o nobenem kazalniku, niti obveznim niti dodatnem. Po mojem mnenju bi lahko razkrili vsaj podatke, kot je politika, prakse in delež izdatkov za lokalne dobavitelje in delež višjega posloводства iz lokalnih skupnosti. To bi po mojem mnenju lahko pozitivno vplivalo na odnose podjetja z lokalnimi skupnostmi.

- **Posredni ekonomski kazalniki**

Posredni ekonomski vplivi podjetja

Glavni kazalnik posrednih ekonomskih vplivov je razvoj in vpliv infrastrukturnih investicij in storitve, ki so primarno namenjene javni koristi. Podjetje je v letnih poročilih poročalo o naložbah v gradnjo, posodobitev in razvoj telekomunikacijskih omrežij ter tudi v omrežja držav v razvoju Jugovzhodne Evrope. Lahko rečem, da te naložbe vplivajo na boljše življenje ljudi, saj z gradnjo teh omrežij širijo dostop interneta, ki izboljšuje kvaliteto življenja v smislu informiranosti in povezanosti ljudi s svetom, in je v današnjem času nepogrešljiv. Ta kazalnik se nanaša tudi na filantropsko odgovornost podjetja. Na področju sponzorstva in donatorstva je podjetje zelo dejavno in o tem tudi veliko poroča. Največ sredstev namenjajo sponzoriranju športa, kulture, znanosti, izobraževanja ter naravne in kulturne dediščine. V poročilih od leta 2007 naprej so pregledneje prikazani najpomembnejši projekti v zvezi s sponzorstvom in donatorstvom za vsako področje posebej.

Pomembno je, da podjetja skrbijo za dobre življenjske razmere ljudi tj. za njihovo zdravje, izobraževanje in tudi spodbujanje kulture in športa. S tem poskrbijo za njihove potrebe in se tako izognejo tudi morebitnim sporom.

3.2.3.2 Okoljski kazalniki

Material

Podjetje je v letu 2006 poročalo, da bodo s pridobitvijo certifikata ISO 14001 vzpostavili pregledno okoljsko knjigovodstvo kot osnovo za načrtno zmanjševanje stroškov materialov ter usposobitev in motivacijo zaposlenih za racionalno rabo materialov (Telekom Slovenije, 2006, str. 70) ter v letu 2007 poročalo, da je to vzpostavitev doseglo. V prihodnjih poročilih o tem ni poročalo, saj to pretežno ne zadeva dejavnosti podjetja.

Energija

Podjetje se zaveda, da je njegov največji okoljski strošek električna energija, in se je zaradi tega v obdobju analize zavzelo za zmanjšanje porabe le te. V letnem poročilu iz leta 2006 je podjetje poročalo o načrtu vzpostavitve preglednega okoljskega knjigovodstva, kot osnovo za načrtno zmanjševanje stroškov energije. To so realizirali v letu 2007, ko so pridobili certifikat standarda ISO 14001. Tako so začeli tudi motivirati in usposablјati zaposlene za racionalno rabo energije. V letu 2008 so začeli menjavati stare klimatske naprave s klimami s prostim hlajenjem (ang. *free cooling*), ki omogočajo prihranek energije, s ciljem, da bi zamenjali vse stare naprave do leta 2011. V tem letu so poročali tudi, da so se zavezali, da bodo upoštevali ključne usmeritve razvoja v EU in bodo v naslednjih 5-ih letih za 20 % zmanjšali porabo energije ter povečali delež energije iz obnovljivih virov (Telekom Slovenije, 2008, str. 117). Od leta 2008 naprej so tako grafično prikazovali gibanje stroškov električne energije in porabe goriv v transportu v času. V letu 2010 so padec porabe električne energije tudi dosegli. Energijski strošek predstavlja tudi gorivo, zato so si leta 2008 med drugim zadali cilj zmanjšanje števila službenih prevozov z vozili za 5 %. Ta cilj je bil v naslednjem letu tudi dosežen.

Poročanje podjetja v zvezi z rabo energije se je zelo spremenilo predvsem zaradi prejetja okoljskega certifikata in s tem uvedbe okoljskega knjigovodstva. Z uvedbo smernic GRI pa so začeli upoštevati tudi vse kazalnike, ki zadevajo odgovornost podjetja v zvezi z energijo. Vendar bi lahko padec električne energije, ki so ga dosegli, tudi konkretno navedli.

Voda

Podjetje je v trajnostnem poročilu 2007, ko je bil vzpostavljen sistem kazalnikov okoljskega knjigovodstva, omenilo načrtovanje obvladovanja okoljskih stroškov v zvezi s porabo vode. V nadaljevanju o tem niso poročali, saj to pretežno ne zadeva dejavnosti podjetja.

Biološka raznolikost

V trajnostnih poročilih od leta 2008 naprej je omenjena družba Soline, d.o.o., ki je v 100 % lasti družbe Mobitel, d.d. in skrbi za ohranjanje sečoveljskih solin. V poročilih razkrivajo, da pri tem podpirajo dejavnosti, ki prispevajo k ohranjanju različnih vrst živali in rastlin na tem območju. Po smernicah GRI bi moralo podjetje razkriti tudi velikost zaščenega območja, ki je v njegovi lasti, najemu oz. upravljanju. Po mojem mnenju bi lahko razkrili tudi ta podatek.

Emisije, odplake in odpadki

Podjetje Telekom Slovenije se je že v letu 2005 zavezalo k odgovornejšemu odstranjevanju odpadkov, v smislu ločevanja odpadkov na izvoru nastajanja in stalnega zmanjševanja količine komunalnih odpadkov. V letu 2007 je z vzpostavitev okoljskega knjigovodstva začelo obvladovati stroške, povezane z odstranjevanjem odpadkov in nastalih emisij. V naslednjem letu so prvič ocenili tudi trend t.i. ekološkega CO₂ odtisa, kjer je ocena pol milijona ton CO₂ v matični družbi izhodišče za nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje emisij CO₂ (Telekom Slovenije, 2008, str. 117). V tem letu so uspeli znižati stroške odpadkov, kar so slikovno prikazali s primerjavo s preteklima dvema letoma. V letu 2009 so slikovno prikazali tudi primerjavo emisij voznega parka in količine odpadkov z Evropskim združenjem telekomunikacijskih operaterjev (angl. *European Telecommunications Network Operators* – v nadaljevanju združenje ETNO) in s povprečjem 22-ih držav EU. V podjetju imajo več kg odpadkov na 1.000 EUR prihodka v primerjavi s prvim ter približno enako v primerjavi z drugim. To informacijo sem razbrala iz diagrama in sem mnenja, da bi lahko podjetje konkretno razkrilo to razliko, izraženo bodisi v absolutnem znesku bodisi v odstotkih. Kot cilj so si zadali tudi zmanjšanje razlitij nevarnih snovi pri pretakanju in skladiščenju ter zmanjšanje hrupa in emisij v ozračje prek posodabljanja tehnoloških naprav, ki ga v letu 2010 še niso dosegli. V tem letu so slikovno prikazali tudi zmanjšanje stroškov čiščenja in komunalnih storitev.

Podjetje je v trajnostnem poročilu 2007, ko je bil vzpostavljen sistem kazalnikov okoljskega knjigovodstva, omenilo načrtovanje obvladovanja okoljskih stroškov v zvezi z nastalo odpadno vodo. Nato pa je šele v letu 2009 poročalo, da si je zadalo cilj 100 % priključitev sanitarnih odpadnih voda na javno kanalizacijsko omrežje. Uvedli so tudi evidenco lokacij, ki niso priključene na javno kanalizacijsko omrežje, in jo sproti posodablajo. V poročilu iz leta 2010 je razkrito, da ta projekt ni bil dokončan do 31. 12. 2010, kot je bilo predvideno.

V podjetju so skozi obdobje analize predvsem zaradi pridobitve certifikata standarda ISO 14001 in Listine ETNO sprejemali nove ukrepe na tem področju. Z uvedbo smernic GRI in njihovih načel pa se je povečala tudi kakovost in transparentnost poročanja. Vseeno pa bi lahko razkrili več kazalnikov s tega področja, ki jih narekujejo smernice GRI, med njimi tudi obvezni kazalnik količino celotnega izpusta odpadnih voda.

Vpliv proizvodov in storitev na okolje

Podjetje Telekom Slovenije, predvsem pa hčerinska družba Mobitel, d.d. ima z naravo svoje dejavnosti tudi negativen vpliv na okolje. Sprejemno-oddajne postaje so infrastruktura, ki zagotavlja signal za uporabo storitev mobilnih telekomunikacij. Ker postaje preko svojih anten sprejemajo in oddajajo elektromagnetna valovanja, se z njihovim delovanjem pojavljajo določene obremenitve okolja. Kot član Foruma EMS⁶ se zato podjetje zavezuje k večjemu prispevku za zmanjšanje vnosa virov elektromagnetnega sevanja v prostor (Okoljska odgovornost, 2011). Za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje v podjetju razvijajo tudi okolju prijaznejše telekomunikacijske storitve in okoljske vplive obvladujejo z uporabo najnovejših, okolju prijaznih tehnoloških rešitev. Razkritja o pobudah za zmanjšanje negativnih vplivov proizvodov sem zasledila v trajnostnih poročilih po uvedbi smernic GRI, torej za leto 2009 in 2010.

Upoštevanje predpisov in transport

Smernice GRI so usmerjene k poročanju o neupoštevanju okoljskih predpisov ter kazni za njihovo neupoštevanje, česar v trajnostnih poročilih nisem zasledila. Podjetje je zelo dejavno glede varovanja okolja in k tem spodbuja tudi druge. Med drugim je pokrovitelj Ekokviza, s katerim osvešča osnovnošolce o varovanju okolja. Zaradi tega nisem pričakovala, da bi poročali o neupoštevanju predpisov. Dodatno lahko podjetje poroča tudi o pomembnih okoljskih vplivih transportiranja produktov, materialov in zaposlenih. V trajnostnem poročilu iz leta 2009 so poročali, da prevoze zaposlenih na delo, ki negativno vplivajo na okolje, omejujejo s spodbujanjem kolesarjenja, zato so kupili kolesa za službeno rabo ter preuredili kolesarnico. S poročanjem glede odgovornosti v zvezi z upoštevanjem predpisov in transportom je podjetje začelo po uvedbi smernic GRI v letu 2009.

3.2.3.3 Socialni kazalniki

- **Kazalniki delovnih odnosov in dostojnega dela**

Zaposlitev

Podjetje veliko poroča o odgovornosti do zaposlenih v zvezi z zaposlitvijo v svojih trajnostnih poročilih. Že leta 2006 je prikazalo število in delež zaposlenih po družbah v primerjavi s predhodnim letom. Poročanje pa je s tega vidika iz leta v leto bolj bogato in transparentno, saj so ga nadgrajevali in skozi obdobje analize vključili vse odvisne družbe doma in v tujini. Navedli so tudi vzroke za spremembo števila zaposlenih, med katerimi sta pomembnejša nakup novih družb in upokojevanje. V letu 2007 se je izobrazbena struktura izboljšala, saj je bilo opaziti povečanje zaposlenih s V. VI. in VII. stopnjo izobrazbe. V letu 2009 so primerjavo po stopnjah izobrazbe s predhodnim letom prikazali tudi z grafikonom in v letu 2010 to primerjavo prikazali za štiri leta. V letu 2008 so poročali tudi o fluktuaciji zaposlenih,

⁶ Forum EMS je projekt, ki skrbi za strokovno podprto in objektivno komuniciranje o problematiki elektromagnetnih sevanj (Forum EMS, 2011).

saj je iz poslovnih razlogov odšlo 80 zaposlenih (Telekom Slovenije, 2008, str. 89). Poročali so tudi o zaposlovanju invalidov. V letu 2006 v matični družbi Telekom Slovenije, d.d. niso dosegali predpisane kvote deleža zaposlenih invalidov, so pa v odvisni družbi GVO, d.o.o. to kvoto presegali za 2 zaposlena. V poročilu iz leta 2007 je prikazano (ne)doseganje zaposlovanja invalidov za vsako družbo ter posledice (ne)doseganja oz. preseganja kvot. V letu 2009 so poročanje o tem še izboljšali, saj so tabelarno prikazali tudi primerjavo v številu zaposlenih invalidov po kategorijah in številu delovnih ur s predhodnim letom.

Napredek poročanja v zvezi z zaposlitvijo je viden predvsem z vidika transparentnosti, saj je dodano veliko primerjav s predhodnimi leti, nekatere kategorije so kasneje prikazane tudi grafično. Kar se tiče razkrivanja kazalnikov po smernicah GRI pa napredka praktično ni, saj z uvedbo smernic GRI niso dodali novih razkritij. V prilogi 2 je razvidno, da podjetje delno upošteva le dva obvezna kazalnika, in sicer število zaposlenih po tipu zaposlitve in regiji ter število novih zaposlenih in fluktuacijo. Oba kazalnika bi po mojem mnenju lahko prikazalo tudi po spolu.

Odnosi posloводства z zaposlenimi

V trajnostnih poročilih so razkrili, da v nekaterih družbah skupine Telekom Slovenije izvajajo letne ocenjevalne razgovore in letne razvojne razgovore, ki postajajo del organizacijske kulture. Preko letnih ocenjevalnih razgovorov ocenjujejo doseganje ciljev in delovno uspešnost. S tem so tudi odobrili napredovanje zaposlenih in postavili cilje za leto 2011. Z letnimi razgovori ocenjujejo kompetence zaposlenih in poskrbijo za seznanitev zaposlenih s strateškimi cilji. Dajo tudi zelo dobro informacijo za možne prerazporeditve zaposlenih znotraj Skupine Telekom Slovenije. V družbah s sedežem v Sloveniji, ki imajo večje število zaposlenih, delujejo Sveti delavcev. Ti sodelujejo s člani vodstva in se medsebojno seznanjajo z aktualnimi temami o družbah, delavska direktorica matične družbe Telekom Slovenije, d.d. pa koordinira sodelovanje Sveta delavcev in uprave družbe. Zaposleni se prostovoljno vključujejo v sindikate in Konferenco sindikatov, ki na prvo mesto svojega odnosa z delodajalcem postavlja načelo dogovarjanja, od delodajalca pa pričakujejo in zahtevajo pravočasno in točno informiranje (Telekom Slovenije, 2006, str. 64). Vse te informacije po mojem mnenju spadajo v kategorijo odnosov posloводства z zaposlenimi. Smernice GRI pa narekujejo samo razkritje dveh kazalnikov in sicer odstotka zaposlenih po kolektivni pogodbi in minimalnem odpovednem roku, če nastopijo pomembne operativne spremembe, vendar tega v poročilih nisem zasledila.

Varstvo in zdravje pri delu

V letu 2006 je podjetje poročalo o poškodbah pri delu, v naslednjih dveh letih tega ni razkrilo, v letu 2009 pa je poleg razkritja celotnega števila poškodb razkrilo tudi število poškodb v zvezi z delom in številom poškodb na poti na delo. V tem letu so zabeležili tudi 1.643 delovnih dni izostanka (Telekom Slovenije, 2009, str. 94). V letu 2010 so prikazali tudi primerjavo poškodb s predhodnim letom, ter razkrili, da so najpogostejši vzrok poškodb prometne nesreče in zdrsi zaradi neprevidnosti. Za varnost zaposlenih je zelo dobro

poskrbljeno, saj zaposlene nenehno izobražujejo ravnanja v primeru nevarnosti in uvajajo vedno nove preventivne ukrepe za njihovo varnost. Opravljajo revizije ocen tveganj za matično družbo, katerih namen je zmanjšati zaznane nevarnosti pri delu na najmanjšo možno raven. Izvajajo tudi aktivnosti usposabljanja iz varnosti pri delu, pri čemer morajo na koncu vsi udeleženci opraviti preizkus znanja o poznavanju nevarnosti in predpisanih ukrepih za varno delo. Delavci morajo biti preventivno zdravstveno pregledani, določeno število zaposlenih pa vsako leto napotijo na zdravstveni oddih v zdravilišča. Uvedli so tudi serijo člankov o zdravju v internem glasilu Škrjanček, ki je dostopen vsakemu zaposlenemu. Glede požarne varnosti mora vsak delavec opraviti preizkus in pogasiti ogenj z gasilnim aparatom. V letu 2009 so poročali tudi, da so sredstva, pridobljena zaradi preseganja kvote zaposlenih invalidov, izkoristili za izboljšanje delovnih pogojev le teh.

Razkritje o številu poškodb pri delu bi po mojem mnenju podjetje lahko prikazalo v vseh poročilih. Poleg tega bi bila za bralca zelo koristna informacija o trendu poškodb v podjetju, tj. ali število poškodb narašča oz. pada. To pa bi lahko prikazali z indeksom ali grafično. Z uvedbo smernic GRI se poročanje o tej kategoriji ni dosti spremenilo, saj je edini kazalnik, ki ga je podjetje upoštevalo, razkritje o poškodbah pri delu ter izostankih od dela, o čemer pa so delno poročali že v letu 2006.

Izobraževanje in usposabljanje

Podjetje deluje na hitro razvijajočem in dinamičnem področju, zato se morajo zaposleni nenehno izobraževati in se razvijati. Velja tudi mnenje, da na storitve in rast Skupine Telekom Slovenije vplivajo tudi sposobnosti in znanja zaposlenih. Zato imajo program internega izobraževanja, ki vključuje ponudbo seminarjev, delavnic, tečajev in drugih oblik izobraževanja, namenjenih zaposlenim v družbah Skupine Telekom Slovenije. Zaposlene spodbujajo k samoizobraževanju, zato imajo strokovno knjižnico z več kot 10.000 enotami najrazličnejšega gradiva, ki ga vsako leto bogatijo in posodablajo ter je na voljo vsem zaposlenim v Skupini Telekom Slovenije in štipendistom, njenih uporabnikov pa je iz leta v leto več. V letu 2006 so pričeli tudi s sistematičnim merjenjem učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja. Zaposlene spodbujajo tudi k inovativnem razmišljanju in predloge, ki vodijo k skrajšanju poslovnih procesov in k tehnološkim rešitvam, finančno nagradujejo. V letu 2010 so poročali o sistemu ravnanja s talenti in zagotavljanja nasledstev, ki omogoča večjo prepoznavnost in mobilnost kadrov in zadržanje najboljših kadrov (Telekom Slovenije, 2010, str. 80). V letu 2007 so poročali, da skrbijo za učinkovito uvajanje novo-zaposlenih v delo in organizacijsko kulturo družbe. V letu 2009 pa so razkrili, da je ena izmed oblik nematerialne motivacije zaposlenih tudi izobraževanje tujih jezikov in obiskovanja raznih sejmov.

Z vidika deleža zaposlenih, ki se izobražujejo, je poročanje v vsakem letu drugačno, saj so ponekod obseg izobraževanj prikazali v urah na zaposlenega, drugod pa v delovnih dnevih na zaposlenega. Nekje so poročali o številu udeležb na izobraževanjih, ponekod pa o številu zaposlenih, ki so se izobraževali. Mislim, da bi morali imeti vseskozi en način poročanja, saj mora bralec, ki ga zanima število ur izobraževanja na zaposlenega za daljše obdobje, sam izluščiti te informacije. So pa od leta 2008 začeli prikazovati primerjave s predhodnim letom

na tem področju. Delež zaposlenih, vključenih v izobraževanje po letih niha, kakor tudi število ur izobraževanj. V povprečju se je v obdobju analize izobraževalo približno tri četrtine zaposlenih, okoli štiri dni v letu. Največ izobraževanj je na področju informacijsko telekomunikacijske tehnologije, prodaje ter računalništva in informatike. Od leta 2007 naprej so grafično prikazovali odstotke izobraževanj in razvoja zaposlenih po posameznih področjih veččin delavcev. V letu 2009 so prikazali tudi stroške izobraževanj, ki se zaradi povečanja internega izobraževanja in lastnih e-tečajev nižajo.

Dejavnost podjetja v zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem se je iz leta v leto dopolnjevala, samo poročanje pa se je nadgradilo le za malenkost.

Raznolikost in zagotavljanje enakih možnosti za napredovanje

V poročilih nisem zasledila poročanja o raznolikosti in zagotavljanju enakih možnosti za napredovanje po spolu, starosti, manjšinah. Niti niso poročali o razmerju med plačami moških in žensk po posameznih kategorijah zaposlitve. Pri prejšnji kategoriji sem razkrila, da je podjetje v letu 2010 poročalo o sistemu ravnanja s talenti in zagotavljanja nasledstev in s tem zadržanje najboljših kadrov. Iz tega sklepam, da ima možnost napredovanja vsak, ki se izkaže.

Danes je enakopravnost ljudi zelo pomembna in je podprta s strani večih institucij. Prav zaradi tega sem mnenja, da bi te podatke podjetje moralo razkriti.

• Kazalniki človekovih pravic

V poročilih iz leta 2009 in 2010 (po uvedbi smernic GRI), sem zasledila izjavo o nediskriminatornosti, kjer zagotavljajo prepoved kakršnekoli diskriminacije in zapostavljenosti. Zagotavljajo tudi, da v nobeni družbi ni otroškega ali prisilnega dela.

• Kazalniki družbenega okolja

Lokalne skupnosti

Po smernicah GRI mora podjetje poročati o odstotku dejavnosti, ki vplivajo na zmanjševanje in odpravljanje pomembnih negativnih vplivov na lokalne skupnosti. O tem podjetje ni poročalo, je pa poročalo o skrbi za lokalne skupnosti. V poročilih sem zasledila, da so poročali o skrbi za zaposlene zunaj delovnega mesta, kar uvrščam v to kategorijo, saj s tem posredno vplivajo na lokalno skupnost. Pripravljajo srečanja upokojenih zaposlencev, obdarujejo predšolske in šolajoče otroke preminulih delavcev in jih finančno podpirajo s štipendijami pri rednem študiju na srednjih in visokih šolah. Podjetje podpira tudi klube upokojencev Telekom Slovenije in druga interesna društva. V letu 2007 so poročali o reševanju stanovanjske problematike zaposlenih ter v primerih posebnih zdravstvenih in socialnih razmer tudi solidarno pomoč. V letu 2008 so v družbah Telekom Slovenije, d.d. in Mobitel, d.d. pridobili certifikat Družini prijazno podjetje, v okviru katerega je oblikovan

celovit pristop s predlogi ukrepov za izboljšanje usklajevanja poklicnega in družinskega življenja.

Zanimivo je, da so pri tej kategoriji smernice GRI osredotočene samo na negativne vplive podjetja na lokalne skupnosti, ne pa tudi na pozitivne vplive. Filantropsko odgovornost podjetja sicer umeščajo med ekonomske kazalnike, vendar bi jo lahko obravnavale bolj neposredno in bi lahko podjetjem predlagale razkritje o namenjanju sponzorskih in donatorskih sredstev lokalnim skupnostim.

Korupcija, javna politika in varstvo konkurence

Podjetje bi po smernicah GRI moralo poročati tudi o korupciji ter udeležbi pri razvoju javne politike in lobiranju. Tega v poročilih nisem zasledila, čeprav se je v medijih pojavljala novica, da je odvisna družba Mobitel, d.d. v letu 2006 financirala predvolilno kampanjo političnih strank SDS, LDS in SD (Zorko, 2006). S tem naj bi kršila 25. člen Zakona o političnih strankah (Ur. l. RS, št. 100/2005-UPB1, 103/2007), ki prepoveduje financiranje političnih strank družbam, ki so v večinski državni lasti. Družba Mobitel, d.d. je bila namreč v lastništvu Telekom Slovenije, katerega večinski lastnik je Republika Slovenija. So pa v trajnostnih poročilih iz zadnjih dveh let oz. po uvedbi smernic GRI, poročali o varstvu konkurence. V letu 2009 so bili s strani Urada za varstvo konkurence zoper družbe Skupine Telekom Slovenije zaradi domnevne kršitve Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence uvedeni štirje postopki (Telekom Slovenije, 2009, str. 95), v letu 2010 pa dva postopka (Telekom Slovenije, 2010, str. 86).

• Kazalniki v zvezi s proizvodi in storitvami

Zdravje in varnost potrošnika

V poročilih nisem zasledila, da bi poročali o ocenjenih vplivih produktov oz. storitev na zdravje in varnost potrošnika v posameznih fazah življenjskega cikla, kot narekujejo smernice GRI. Izvajajo pa določene postopke, ki neposredno in posredno vplivajo na varnost in zdravje uporabnikov. V letnem poročilu 2006 so razkrili, da so njihovi izdelki oz. storitve ekološko naravnani, uporabnikom pa omogočajo zbiranje in okolju prijazno odstranitev dotrajanih mobilnih telefonov in akumulatorjev ter embalaže porabljenih kartuš in tiskalnikov. V naslednjem letu so razkrili, da sredstva za zbrane kartuše, namenjajo humanitarnim namenom. Ti postopki podjetja prispevajo k čistejšemu okolju in s tem posredno skrbijo za zdravje ljudi oz. porabnikov. V letu 2006 so poročali tudi, da si vse družbe skupine prizadevajo za varen splet, pri čemer sta jim podlaga Zakon o elektronskih komunikacijah in Zakon o varovanju osebnih podatkov. Uporaba interneta ni brez tveganj, najbolj so lahko prizadeti otroci in mladostniki. Zato so v poročilih razkrili, da že na vhodnih spletnih straneh nudijo svojim uporabnikom obvestila z osveščanjem o nevarnostih s koristnimi povezavami za prijavo zlorab, opravljajo pa tudi svetovanje za starše. V podjetju so usmerjeni tudi k posebnim skupinam potrošnikov, kot so invalidi, brezposelni, kateri lahko uveljavljajo pripadajoč popust in lahko rečem, da to na nek način prispeva k njihovi varnosti.

V letu 2008 so prvič poročali o reklamacijah, kjer ljudem z brezplačnimi telefonskimi številkami, spletnim obrazcem in drugimi možnostmi omogočajo posredovanje ugovora in ga jemljejo kot povratno informacijo, kako lahko še izboljšajo poslovne procese. Tu imajo uporabniki priložnost, da posredujejo svoje predloge tudi v smislu izboljšanja svojega zdravja in varnosti. Smernice GRI predlagajo še dodaten kazalnik število primerov, kjer so bili kršeni predpisi in prostovoljni kodeksi v zvezi z vplivi proizvodov na zdravje in varnost potrošnikov skozi življenjski cikel proizvodov, vendar o tem niso poročali. Po mojem mnenju bi lahko podjetje vsaj delno poročalo o tem kazalniku, torej vsaj o številu primerov kršitve predpisov in prostovoljnih kodeksov nasploh. Po drugi strani pa se smernice GRI ne osredotočajo na prizadevanja in dejavnosti podjetja za varnost potrošnika, o čemer podjetje dosti poroča. Razkritja o tem, da si podjetje prizadeva za varnost potrošnika in je v tem zelo dejavno, se mi zdijo pomembna, saj s tem upoštevajo potrošnike in njihove zahteve po varnosti.

Obvestila in označbe na izdelkih in storitvah

Podjetja lahko pod to kategorijo poročajo o dejavnostih, povezanih z zadovoljstvom kupcev, vključno z rezultati raziskav, ki merijo njihovo zadovoljstvo. V letu 2007 so v trajnostno poročilo vključili tudi razkritja o kakovosti storitev, ki so zelo pomembna za Skupino Telekom Slovenije, saj je zadovoljen uporabnik njihovo vodilo za uspeh. V poročilih so predstavljeni standardi kakovosti vsake družbe skupine ter dejavnost skupine na tem področju. Poročali so o spremljanju kazalnikov kakovosti ter naredili primerjavo kakovosti obvladovanja problemskih stanj, s predhodnim letom. Grafično so prikazovali tudi zadovoljstvo uporabnikov storitev. V letu 2007 so zadovoljstvo merili s skalo 0 do 100 % zadovoljnih uporabnikov, medtem ko so v letu 2008 grafično prikazali porast indeksa zadovoljstva, kar nam da bolj jasno sliko spremembe zadovoljstva uporabnikov. V letu 2010 so merjenje zadovoljstva izmerili dvakrat in ugotovili, da so uporabniki zelo zadovoljni z njihovimi storitvami. Zaupanje uporabnikov potrjujejo tudi prejete nagrade, kot so Trusted Brand in Superbrand, ki jih že več let zaporedoma pridobivajo matična družba Telekom Slovenije, d.d. in odvisne družbe SiOL, d.o.o., Mobitel, d.d. in Najdi.si, d.o.o.

Podjetje ni razkrilo kazalnikov o odgovornosti glede obvestil in označb na izdelkih in storitvah. Je pa veliko poročalo o dodatnem kazalniku, zadovoljstvu uporabnikov. O tem so začeli poročati v letu 2007 in je poročanje s tega vidika iz leta v leto bolj transparentno.

Trženjsko komuniciranje, zasebnost potrošnika in upoštevanje predpisov

Razkritij o teh kazalnikih v trajnostnih poročilih podjetja nisem zasledila. So pa v letu 2006 poročali, da si vse družbe skupine prizadevajo za varen splet, pri čem sta jim podlaga Zakon o elektronskih komunikacijah in Zakon o varovanju osebnih podatkov. Mislim, da bi lahko tej temi v poročilih namenili več pozornosti in razkrili vrednost vsaj obveznih kazalnikov, kot je število kršitev zakonov.

SKLEP

Smernice GRI so standard poročanja o družbeni odgovornosti, ki je primeren za vse vrste organizacij, vladnih in nevladnih ter velikih in malih. Obravnavajo vse vidike družbene odgovornosti, torej ekonomskega, okoljskega in socialnega. Prav zaradi tega so te smernice poročanja najbolj razširjene. Poleg razkritij vsebujejo tudi načela, ki narekujejo, kako poročati, in so usmerjena na prikaz tako pozitivnih, kot negativnih vplivov, primerjav s preteklimi leti, in druga načela, ki vodijo k večji kakovosti in s tem transparentnosti poročanja. Transparentnost poročanja je po mojem mnenju za bralca izrednega pomena, saj je zanj pomembno, da iz poročila hitro in lahko najde informacije, ki ga zanimajo. Bralec dobi s tem tudi boljši vpogled v dejavnost in odgovornost podjetja v zvezi z družbeno odgovornostjo in v rezultate o doseganju ciljev na tem področju.

V trajnostno poročilo Telekoma Slovenije je vključeno poročanje o družbeni odgovornosti za Skupino Telekom Slovenije, torej za matično družbo Telekom Slovenije, d.d. in za odvisne družbe. Poročanje o družbeni odgovornosti podjetja se je v obdobju analize razvijalo in postajalo vedno bolj pregledno. K temu je pripomogla predvsem pridobitev standardov družbene odgovornosti, kot sta ISO 14001 in Družini prijazno podjetje. Največji korak k poročanju pa je podjetje naredilo, ko je začelo uporabljati smernice GRI. O tem priča tudi nagrada za Najboljše trajnostno poročilo leta 2009. Poročanje o družbeni odgovornosti se je z uvedbo smernic GRI zelo spremenilo. Trajnostno poročilo je pridobilo obliko samostojnega poročila in je bilo verificirano s strani Instituta za kakovost in meroslovje, tj. zunanje, neodvisne organizacije. K sami kakovosti poročanja je veliko prispevala uporaba načel smernic GRI, zaradi česar je v trajnostnem poročilu veliko primerjav s preteklimi leti, razkritij o tako negativnih kot tudi pozitivnih vidikih delovanja podjetja ter grafičnih prikazov. Z uvedbo smernic GRI je strategija podjetja v zvezi z družbeno odgovornostjo v trajnostnem poročilu bolj nazorneje predstavljena, razkriti pa so tudi nekateri podatki o profilu podjetja, kar navadno spada v uvod letnega poročila oz. poslovno poročilo. Kot novost z uvedbo smernic GRI vsebuje trajnostno poročilo še podatke o namenu in načinu poročanja ter omejitvah pri sestavi trajnostnega poročila.

Glede kakovosti poročanja je razlika zelo očitna, saj so pri poročanju začeli upoštevati načela smernic GRI, zaradi česar se je poročanje zelo izboljšalo. Več je tudi poročanja o družbeni odgovornosti za odvisne družbe oz. za posamezne segmente delovanja podjetja. Kar se tiče razkritij kazalnikov po smernicah GRI v proučevanem obdobju pa se poročanje ni dosti spremenilo, kar prikazujejo tabele prikaza (ne)upoštevanja kazalnikov družbene odgovornosti po smernicah GRI v obdobju v prilogi 2. Največji napredek je opaziti pri razkritju okoljskih kazalnikov in kazalnikov človekovih pravic. Po moji analizi je podjetje v letu 2006 delno poročalo o samo enem okoljskem kazalniku, v letu 2010 pa je vsaj delno poročalo o 12-ih. Kazalnike človekovih pravic pa je v svojih trajnostnih poročilih začelo razkrivati z uvedbo smernic GRI, ki te kazalnike predpisujejo, čeprav verjamem, da so človekove pravice upoštevali tudi pred uvedbo smernic GRI in se jim verjetno poročanje o tem ni zdelo

potrebno. Pri drugih vidikih družbene odgovornosti pa nisem zasledila napredka pri razkritjih kazalnikov.

Nekateri kazalniki družbene odgovornosti po smernicah GRI se na dejavnost podjetja ne nanašajo in zaradi tega niso vsebovani v trajnostnih poročilih, druge kazalnike pa bi podjetje lahko razkrilo v poročilih, vendar jih ni. Po drugi strani pa trajnostna poročila vsebujejo tudi nekatere sestavine, ki se mi zdijo relevantne za poročanje, vendar jih smernice GRI ne predpisujejo.

Podjetje Telekom Slovenije je začetnik pri trajnostnem poročanju po smernicah GRI, zato njegovi trajnostni poročili iz leta 2009 in 2010 spadata v raven razkritij C+ (razkritih je več kot 10 kazalnikov družbene odgovornosti, poročili pa sta bili tudi zunanje pregledani). Je tudi eno izmed prvih podjetij v Sloveniji, ki je uvedlo smernice GRI kot osnovo za poročanje o družbeni odgovornosti, in prvo, ki je bilo vpisano v register GRI. Koncept uporabe smernic GRI kot osnovo za poročanje o družbeni odgovornosti je tako v Sloveniji še noviteta, vendar kakor hitro se pojavi kaj novega, se takoj pojavijo zasledovalci in posnemovalci. Tako bodo koncept trajnostnega poročanja po smernicah GRI začela uporabljati tudi druga podjetja in se bo uporaba le teh razširila. Zaradi tega sem mnenja, da bo moralo podjetje poročanje čez čas še bolj izpopolniti, sploh v smislu razkritij kazalnikov družbene odgovornosti. Tako bo moralo razkriti več kazalnikov po smernicah GRI in s tem preiti na višjo raven poročanja, B+. To pa bo navsezadnje dalo trajnostnemu poročilu tudi večjo vrednost in kredibilnost.

LITERATURA IN VIRI

1. *Application Levels*. Najdeno 1. septembra na spletnem naslovu <http://www.globalreporting.org/ReportingFramework/ApplicationLevels/FAQsApplicationLevels2010.htm>
2. Avberšek, A., Avberšek, F., Dolinar, J., Fece, V., Jeromel, E. & Rednak, M. (2005). *Zbornik Referatov 1. del*. Velenje: Društvo za kakovost in ravnanje z okoljem Velenje & GZS-Savinjsko-Šaleška območna zbornica Velenje. Najdeno 14. maja 2011 na spletnem naslovu http://osha.europa.eu/fop/slovenia/sl/topics/dop/ZBORNIK_REFERATOV-do_me_eu_in_regijo.pdf
3. Barnett, T. (2005). *Corporate Social Responsibility*. Najdeno 25. julija 2011 na spletnem naslovu <http://www.referenceforbusiness.com/management/Comp-De/Corporate-Social-Responsibility.html>
4. Bergant, Ž., Cetinski, A., Duhovnik, M., Mramor, D., Odar, M. & Turk, I. (2001). *Kodeks poklicne etike poslovnega finančnika*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
5. Berk, A., Lončarski, I., & Zajc, P. (2007). *Poslovne finance*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. *Družbeno odgovorno podjetništvo*. Najdeno 14. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.center-rcv.org/index.php?id=1405>
7. Commission of the European Communities (2001, 18. julij). *Green Paper, Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility*. Brussels: Commision of the European Communities, 2001.
8. *Daruj energijo za življenje!* Najdeno 29. julija 2011 na spletnem naslovu <http://www.smjwt.com/si/novice/52/podrobno.html>
9. *Dobrodošli na domači strani projekta Forum EMS !!* Najdeno 25. septembra 2011 na spletnem naslovu <http://www.forum-ems.si/>
10. Domadenik, P., & Prašnikar, J. (2007). *Mikroekonomija*. Ljubljana: GV Založba.
11. *G4 Developments*. Najdeno 3. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.globalreporting.org/CurrentPriorities/G4Developments/>
12. *Horus*. Najdeno 6. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.horus.si/>
13. Jaklič, M. (2009). *Poslovno okolje in gospodarski razvoj*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
14. Kaker, B. (2010 12. januar). Standardi družbene odgovornosti. Najdeno 25. julija 2011 na spletnem naslovu http://prijava.tovarnaidej.com/Files/Prezentacije/standardi_dop_februar2010.pdf
15. Kristan, S. (2009, 30. marec). Planica in otroci – z drugega zornega kota. *Dnevnik*. Najdeno 16. maja 2011 na spletnem naslovu http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042255606
16. *Nagrajenci*. Najdeno 6. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.horus.si/nagrajenci.html>
17. *Okoljska odgovornost*. Najdeno 29. julija 2011 na spletnem naslovu <http://www.telekom.si/o-podjetju/trajnostni-razvoj/okoljska-odgovornost>
18. Slapničar, S. (2008, 11. november). Družbena odgovornosti kot dobičkonosen poslovni model. *Finance*. Najdeno 28. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/229301>

19. *Sustainability Reporting Guidelines*. Najdeno 29. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/7DB67FFF-81EE-402F-A218-36940C883DD5/0/G31GuidelinesinclTechnicalProtocolFinal.pdf>
20. *Sustainability reporting 10 years on*. Najdeno 26. junija 2011 na spletnem naslovu http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/430EBB4E-9AAD-4CA1-9478-FBE7862F5C23/0/Sustainability_Reporting_10years.pdf
21. Telekom Slovenije, d. d. (2006). Letno poročilo Telekoma Slovenije, d. d. Ljubljana: Telekom Slovenije, d. d.
22. Telekom Slovenije, d. d. (2007). Letno poročilo Telekoma Slovenije, d. d. Ljubljana: Telekom Slovenije, d. d.
23. Telekom Slovenije, d. d. (2008). Letno poročilo Telekoma Slovenije, d.d. Ljubljana: Telekom Slovenije, d. d.
24. Telekom Slovenije, d. d. (2009). Letno poročilo Telekoma Slovenije, d. d. Ljubljana: Telekom Slovenije, d. d.
25. Telekom Slovenije, d. d. (2010). Letno poročilo Telekoma Slovenije, d. d. Ljubljana: Telekom Slovenije, d.d.
26. *The G3.1 Guidelines*. Najdeno 1. septembra 2011 na spletnem naslovu <http://www.globalreporting.org/ReportingFramework/G31Guidelines/>
27. Vrana, T. (2006). Družbena odgovornost socialnega področja med izvorno deklarativnostjo in prakso. *Socialno delo*, 452(2), 3-5.
28. *What is GRI?*. Najdeno 28. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.globalreporting.org/AboutGRI/WhatIsGRI/>
29. Zakon o političnih strankah. *Uradni list RS* št. 100/2005-UPB1, 103/2007.
30. *Zgodovina*. Najdeno 3. maja 2011 na spletnem naslovu http://www.telekom.si/podjetje/osebna_izkaznica/zgodovina/
31. Zorko, M. (2007, 20. januar) Država kljub prepovedi daje denar strankam. *Dnevnik*. Najdeno 26. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/224009>
32. Žaucer Šefman, B. (2007, januar). Vzpon družbene odgovornosti. *Manager*. Najdeno 5. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.zdruzenje-manager.si/storage/1856/MQ-stran-22.pdf>

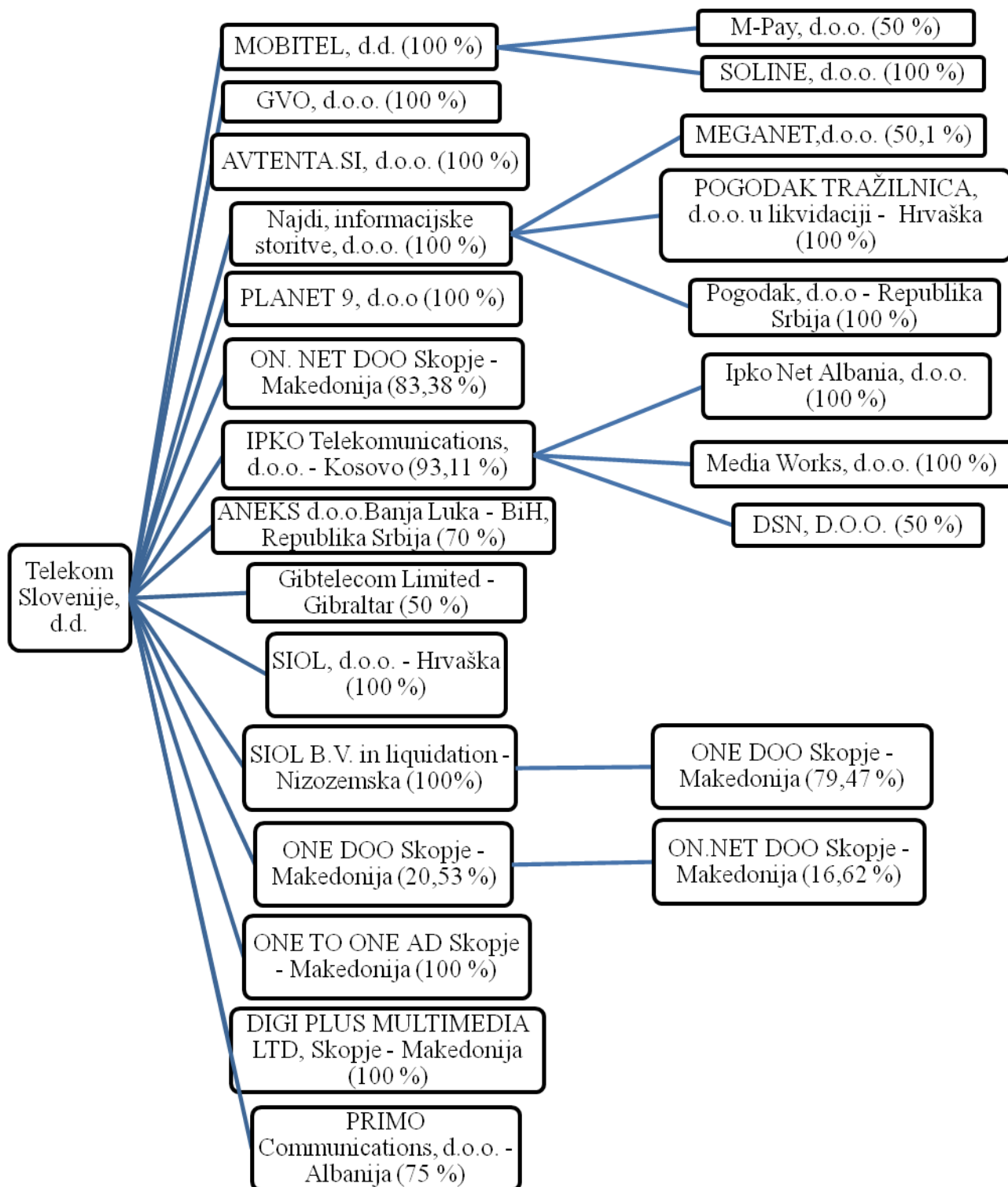
PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: SESTAVA SKUPINE TELEKOM SLOVENIJE NA DAN 31. 12. 2010	1
PRILOGA 2: UPOŠTEVANJE KAZALNIKOV DRUŽBENE ODGOVORNOSTI PO SMERNICAH GRI V PODJETJU TELEKOM SLOVENIJE (2006-2010)	2
<i>Tabela 1: Upoštevanje ekonomskih kazalnikov po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 – 2010</i>	<i>2</i>
<i>Tabela 2: Upoštevanje okoljskih kazalnikov po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010</i>	<i>4</i>
<i>Tabela 3: Upoštevanje kazalnikov delovnih odnosov in dostojnega dela po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010.....</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 4: Upoštevanje kazalnikov človekovih pravic po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 5: Upoštevanje kazalnikov družbenega okolja po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 6: Upoštevanje kazalnikov v zvezi s proizvodi in storitvami po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010.....</i>	<i>17</i>

PRILOGE

Priloga 1: Sestava Skupine Telekom Slovenije na dan 31. 12. 2010

Vir: Telekom Slovenije, d.d., 2010, str. 14

PRILOGA 2: Upoštevanje kazalnikov družbene odgovornosti po smernicah GRI v podjetju Telekom Slovenije (2006-2010)

Tabela 1: Upoštevanje ekonomskih kazalnikov po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 – 2010

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
NEPOSREDNI EKONOMSKI KAZALNIKI						
GOSPODARSKA USPEŠNOST						
Neposredna ustvarjena in distribuirana ekonomska vrednost, ki vključuje prihodke, stroške, izplačila plač, donacije in druga vlaganja v skupnost in izplačila delničarjem in upravi	EC1 (obvezni)	+	+	+	+	+
Finančne posledice in nevarnosti ter priložnosti pri poslovanju podjetja, nastale zaradi podnebnih sprememb	EC2 (obvezni)	-	-	-	-	-
Finančne ugodnosti za zaposlene (npr. dodatno pokojninsko zavarovanje)	EC3 (obvezni)	-	-	-	-	-
Prejeta finančna pomoč države	EC4 (obvezni)	-	-	-	-	-
PRISOTNOST NA TRGU						
Razmerje med povprečno plačo v podjetju v primerjavi z lokalno minimalno plačo	EC5 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Politika, prakse in deleži izdatkov za lokalne dobavitelje pri poslovanju	EC6 (obvezni)	-	-	-	-	-
Postopki lokalnega zaposlovanja in delež višjega posloводства, najetega iz lokalnih skupnosti, kjer podjetje deluje	EC7 (obvezni)	-	-	-	-	-
<i>POSREDNI EKONOMSKI KAZALNIKI</i>						
Razvoj in vpliv infrastrukturnih investicij in storitev, namenjenih za javno dobro	EC8 (obvezni)	+	+	+	+	+
Razumevanje, opis in velikost pomembnih posrednih ekonomskih vplivov podjetja	EC9 (dodatni)	-	-	-	-	-

Tabela 2: Upoštevanje okoljskih kazalnikov po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
MATERIALI						
Količina in teža uporabljenih materialov	EN1 (obvezni)	-	-	-	-	-
Odstotek uporabljenih recikliranih materialov	EN2 (obvezni)	-	-	-	-	-
ENERGIJA						
Neposredna poraba energije iz primarnih energijskih virov (goriva)	EN3 (obvezni)	-	-	+	+	+
Posredna poraba energije iz primarnih virov (el. energija)	EN4 (obvezni)	-	-	+	+	+
Prihranek energije zaradi izboljševanja energetske učinkovitosti	EN5 (dodatni)	-	-	0	0	+
Pobude za izdelavo energijsko učinkovitih in obnovljivih proizvodov in storitev ter zaradi tega zmanjšanje potreb po energiji	EN6 (dodatni)	-	-	-	-	0
Pobude za zmanjšanje posredne energijske porabe in doseženo zmanjšanje	EN7 (dodatni)	-	-	0	+	+
VODA						

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Skupni odvzem vode glede na vir	EN8 (obvezni)	-	-	-	-	-
Vodni viri, pomembno prizadeti zaradi odvzema vode	EN9 (dodatni)	-	-	-	-	-
Količina in delež prečiščene in večkrat uporabljene vode	EN10 (dodatni)	-	-	-	-	-
BIOLOŠKA RAZNOLIKOST						
Lokacija in velikost zemljišč, ki so zaščiteno območje oz. območje visoke biološke raznolikosti in so v lastništvu, najemu ali upravljanju podjetja	EN11 (obvezni)	-	-	-	0	0
Opis pomembnih vplivov aktivnosti, proizvodov in storitev podjetja na biološko raznolikost na zaščitene območjih in območjih visoke biološke raznolikosti zunaj zaščitene območij	EN12 (obvezni)	-	-	-	-	-
Zaščiteni in obnovljeni življenjski prostori živali in rastlin	EN13 (dodatni)	-	-	0	0	0
Strategije, načrti in aktivnosti podjetja za zmanjšanje negativnih vplivov na biološko raznolikost	EN14 (dodatni)	-	-	-	-	-
Število živalskih in rastlinskih vrst, ki so na seznamu redkih in ogroženih vrst ter se nahajajo na območjih delovanja podjetja	EN15 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
EMISIJE, ODPLAKE, IN ODPADKI						
Skupna teža neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov	EN16 (obvezni)	-	-	-	-	-
Teža drugih pomembnih posrednih emisij toplogrednih plinov	EN17 (obvezni)	-	-	-	-	-
Pobude za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in doseženo zmanjšanje	EN18 (dodatni)	0	0	0	0	0
Teža emisij snovi, ki škodujejo ozonu	EN19 (obvezni)	-	-	-	-	-
Emisije dušikovega monoksida in žveplovega dioksida ter drugih pomembnih snovi, ki škodujejo zraku	EN20 (obvezni)	-	-	-	-	-
Skupna količina odpadnih voda glede na kvaliteto in lokacijo	EN21 (obvezni)	-	-	-	-	-
Celotna teža odpadkov po vrstah in načinih odlaganja	EN22 (obvezni)	-	-	-	0	-
Celotna količina razlitja nevarnih tekočin	EN23 (obvezni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Višina prevoženih, uvoženih, izvoženih ali obravnavanih odpadkov, ki so domnevani kot nevarni pod pogoji Aneksa I, II, III in VIII Baselske konvencije in odstotek mednarodno prevoženega odpadnega materiala	EN24 (dodatni)	-	-	-	-	-
Identiteta, velikost, zaščitni status in vrednost biološke raznolikosti voda in sorodnih življenjskih prostorov, na katere podjetje pomembno vpliva	EN25 (dodatni)	-	-	-	0	0
PRODUKTI IN STORITVE						
Pobude za zmanjševanje vplivov proizvodov in storitev podjetja na okolje in višina teh zmanjšanj	EN26 (obvezni)	-	-	-	+	+
Odstotek prodanih proizvodov, katerih embalaža je iz obnovljenih materialov	EN27 (obvezni)	-	-	-	-	-
UPOŠTEVANJE PREDPISOV, TRANSPORT, SPLOŠNO						
Denarna vrednost kazni in število nadenarnih kazni za neupoštevanje okoljskih zakonodaj in predpisov	EN28 (obvezni)	-	-	-	+	+

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

VRSTA KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Pomembni vplivi na okolje zaradi transportiranja produktov in materialov in prevoza zaposlenih	EN29 (dodatni)	-	-	+	+	+
Skupni izdatki investicij, namenjenih zaščiti okolja	EN30 (dodatni)	-	-	-	-	-

Tabela 3: Upoštevanje kazalnikov delovnih odnosov in dostojnega dela po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010

IME KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
ZAPOSLOITEV						
Število zaposlenih po tipu zaposlitve, zaposlitveni pogodbi, regiji in spolu	LA1 (obvezni)	0	0	0	0	0
Število in stopnja novih zaposlenih ter fluktuacija zaposlenih po starosti, spolu in regiji	LA2 (obvezni)	0	0	0	0	0

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

IME KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Ugodnosti, ki jih redno zaposleni v podjetju dobivajo v primerjavi z začasno zaposlenimi, prikazane po pomembnih lokacijah delovanja podjetja	LA 3 (dodatni)	-	-	-	-	-
Razkritja o vrnitvi na delo in stopnji ohranitve zaposlenih po starševskem dopustu, prikazana po spolu	LA15 (obvezni)	-	-	-	-	-
ODNOSI POSLOVODSTVA Z ZAPOSLENIMI						
Odstotek zaposlenih po kolektivni pogodbi	LA4 (obvezni)	-	-	-	-	-
Minimalni odpovedni rok, če nastopijo pomembne operativne spremembe in če je to vključeno v kolektivno pogodbo	LA5 (obvezni)	-	-	-	-	-
VARSTVO IN ZDRAVJE PRI DELU						
Odstotek zaposlenih, ki delujejo v odboru za nadzorovanje in svetovanje glede programov za varstvo in zdravje zaposlenih	LA6 (dodatni)	-	-	-	-	-
Stopnje poškodb, poklicnih bolezni, bolniških dni, izostankov od dela ter smrtnih nesreč pri delu po regiji in spolu	LA7 (obvezni)	0	-	-	+	+

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

IME KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Programi izobraževanja, usposabljanja, svetovanja in preprečevanja tveganj v zvezi z resnimi poklicnimi boleznimi ter pomoč za zaposlenim, njihovim družinam in članom skupnosti v primeru nezgode oz. bolezni	LA 8 (obvezni)	-	-	-	-	-
Obravnava problematike glede varstva in zdravja pri delu v formalnih sporazumih s sindikati	LA9 (dodatni)	-	-	-	-	-
IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE						
Povprečno letno število ur usposabljanj in izobraževanj zaposlenih po spolu in kategorijah zaposlenih	LA10 (obvezni)	-	-	-	-	-
Programi za izvajanje spretnosti, znanja in vseživljenjskega učenja, ki podpirajo stalno zaposljivost zaposlencev in jim tako pomagajo pri razvijanju uspešne kariere	LA11 (dodatni)	+	+	+	+	+
Odstotek zaposlenih, ki redno razvijajo karierno uspešnost po spolu	LA12 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

IME KAZALNIKA	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
RAZNOLIKOST IN ZAGOTAVLJANJE ENAKIH MOŽNOSTI ZA NAPREDOVANJE						
Sestava organov uprave in razčlenitev zaposlenih glede na spol, starost, članstvo manjšinske skupine in drugi kazalniki raznolikosti	LA13 (obvezni)	-	-	-	-	-
ENAKA PLAČILA ZA ŽENSKE IN MOŠKE						
Razmerje med osnovno plačo in plačilom za delo moških in žensk po kategorijah zaposlenosti in pomembnih lokacijah delovanja podjetja	LA14 (obvezni)	-	-	-	-	-

Tabela 4: Upoštevanje kazalnikov človekovih pravic po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
UPOŠTEVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC PRI NALOŽBAH IN NABAVAH PODJETJA						
Odstotek in število investicijskih pogodb, ki vključujejo klavzule, ki se navezujejo na skrb za človekove pravice	HR1 (obvezni)	-	-	-	-	-
Odstotek dobaviteljev, pogodbenikov in drugih poslovnih partnerjev, ki so prestali pregled glede skrbi za človekove pravice in ukrepanje	HR2 (obvezni)	-	-	-	-	-
Število ur usposabljanj zaposlenih v zvezi s človekovimi pravicami, relevantnimi za delovanje podjetja, ter odstotek udeleženih zaposlenih pri usposabljanjih	HR3 (obvezni)	-	-	-	-	-
NEDISKRIMINACIJA IN SVOBODA ZDRUŽEVANJA TER POGAJANJA O KOLEKTIVNI POGODBI						
Število incidentov zaradi nediskriminacije in ukrepanje podjetja v zvezi z nediskriminacijo	HR4 (obvezni)	-	-	-	-	-
Aktivnosti podjetja in dobavitelji, ki so spoznani, da kršijo svobodo združevanja in pogajanja o kolektivni pogodbi ter ukrepanja podjetja za te pravice	HR5 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
OTROŠKO IN PRISILNO DELO						
Aktivnosti podjetja in dobavitelji, ki so spoznani, da kršijo pravice v zvezi z otroškim delom in ukrepi podjetja, ki prispevajo k odpravi otroškega dela	HR6 (obvezni)	-	-	-	0	0
Aktivnosti podjetja dobavitelji, ki so spoznani, da kršijo pravice v zvezi s prisilnim delom in ukrepi podjetja, ki prispevajo k uspešni odpravi prisilnega dela	HR7 (obvezni)	-	-	-	0	0
VARNOSTNE PRAKSE, PRAVICE DOMAČINOV IN UPOŠTEVANJE PREDPISOV						
Odstotek varnostno izučenih zaposlenih v politiki ali postopkih podjetja v zvezi s spoštovanjem človekovih pravic, relevantnih za delovanje podjetja	HR8 (dodatni)	-	-	-	-	-
Število incidentov v zvezi s kršitvami pravic domačinov in ukrepi podjetja proti tem kršitvam	HR9 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Odstotek in število aktivnosti podjetja, ki so bile podvržene presoji glede spoštovanja človekovih pravic in/ali ocena vplivov podjetja	HR10 (obvezni)	-	-	-	-	-
Število pritožb, povezanih s človekovimi pravicami	HR11 (obvezni)	-	-	-	-	-

Tabela 5: Upoštevanje kazalnikov družbenega okolja po smernicah GRI G3.1 podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
LOKALNE SKUPNOSTI						
Odstotek aktivnosti podjetja, ki vplivajo na življenje lokalnih skupnosti, ocenitev teh vplivov in razvojni programi	SO1 (obvezni)	-	-	-	-	-
Dejavnosti z aktualnim ali potencialnim negativnim vplivom na lokalne skupnosti	SO9 (obvezni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Ukrepi za zmanjševanje in preprečevanje negativnih vplivov delovanja podjetja na lokalne skupnosti	SO10 (obvezni)	-	-	-	-	-
KORUPCIJA						
Število in odstotek poslovnih enot podjetja, katerih delovanje je povezano s korupcijo	SO2 (obvezni)	-	-	-	-	-
Odstotek zaposlenih v podjetju, ki delujejo v protikorupcijskih postopkih in politiki	SO3 (obvezni)	-	-	-	-	-
Sprejeti ukrepi podjetja kot odziv na primere korupcije	SO4 (obvezni)	-	-	-	-	-
JAVNA POLITIKA						
Pozicije javne politike, udeležba podjetja v razvoju javne politike in lobiranje	SO5 (obvezni)	-	-	-	-	-
Celotna vrednost denarnih in nedenarnih prispevkov podjetja političnim strankam, politikom in državnim institucijam	SO6 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
VARSTVO KONKURENCE IN UPOŠTEVANJE PREDPISOV						
Število pravnih akcij za preprečevanje nezdrave konkurence, monopolnih dejavnosti in rezultati teh akcij	SO7 (dodatni)	-	-	-	+	+
Število denarnih in nedenarnih kazni zaradi kršitev zakonov in uredb v zvezi s človekovimi pravicami in vrednost pomembnih denarnih kazni	SO8 (obvezni)	-	-	-	-	-

Tabela 6: Upoštevanje kazalnikov v zvezi s proizvodi in storitvami po smernicah GRI podjetja Telekom Slovenije v obdobju 2006 - 2010

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
ZDRAVJE IN VARNOST POTROŠNIKA						
Faze življenjskega cikla proizvodov in storitev, v katerih se predvideva izboljšanje vplivov na zdravje in varnost potrošnikov in navedba odstotka teh proizvodov in storitev	PR1 (obvezni)	-	-	-	-	-
Število primerov, kjer so bili kršeni predpisi in prostovoljni kodeksi v zvezi z vplivi proizvodov in storitev na zdravje in varnost potrošnikov skozi življenjski cikel proizvodov	PR2 (dodatni)	-	-	-	-	-
OBVESTILA IN OZNAČBE NA IZDELKIH IN STORITVAH						
Informacije o označevanju proizvodov in storitev ter zahtevanih organizacijskih postopkih in odstotek izdelkov in storitev, na katere se ti informacijski postopki nanašajo po tipu izdelkov in storitev	PR3 (obvezni)	-	-	-	-	-
Število kršitev predpisov in prostovoljnih kodeksov v zvezi z označbami na izdelkih in storitvah po tipu izdelkov in storitev	PR4 (dodatni)	-	-	-	-	-

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

KAZALNIK	KRATICA IN OBVEZNOST POROČANJA	2006	2007	2008	2009	2010
Dejavnosti podjetja, ki se nanašajo na zadovoljstvo potrošnikov vključno z rezultati raziskav merjenja zadovoljstva	PR5 (dodatni)	0	+	+	+	+
TRŽENJSKO KOMUNICIRANJE						
Spoštovanje zakonov, standardov in prostovoljnih kodeksov, povezanih s trženjskim komuniciranjem vključno z oglaševanjem, promocijo in sponzorstvom	PR6 (obvezni)	-	-	-	-	-
Število kršitev neupoštevanja zakonov, standardov in prostovoljnih kodeksov glede trženjskega komuniciranja vključno z oglaševanjem, promocijo in sponzorstvom po tipu proizvodov in storitev	PR7 (dodatni)	-	-	-	-	-
ZASEBNOST POTROŠNIKA IN UPOŠTEVANJE PREDPISOV						
Število pritožb glede kršitev zasebnosti potrošnika in izgub podatkov potrošnika	PR8 (dodatni)	-	-	-	-	-
Vrednost pomembnih denarnih in nedenarnih kazni zaradi neupoštevanja zakonov in uredb glede postavljanja določil uporabe proizvodov in storitev	PR9 (obvezni)	-	-	-	-	-

Legenda:

+	Podjetje poroča o kazalniku
0	Podjetje delno poroča o kazalniku
-	Podjetje ne poroča o kazalniku